

onze vogels

36e jaargang no. 9, september 1975

maandblad van de nederlandse bond van vogelliefhebbers

De

ssel

NBVV BOEKENSERVICE

Voor alle goede boeken op het gebied van UW hobby.

- AGAPORNISSEN EN ANDERE DWERGPAPEGAAIEN, Thijs Vriens. Een prima boek voor elke agapornidenkweker f 25,—
- BASTAARDVINKEN, K. Speicher f 7,25
- DE VOEDING VAN DE VOGELS, J. P. Holsheimer f 17,50
- DE VOLIERE, C. E. van Berkel
Alles over bouw, inrichting, beplanting etc. f 17,50
- DUIVEN IN DE VOLIERE, J. Nicolai f 7,25
- EXOTISCHE VOGELS IN KLEUR, Chr. Walraven f 13,50
- GEVEDERDE VRIENDEN IN BOS EN TUIN, Dr. O. Henze f 8,50
- GRASPARKIETEN MIJN HOBBY, G. A. Radtke f 7,25
- HANDLEIDING VOOR DE KLEURKANARIEKWEKER, H. J. Veerkamp f 18,50
- HANDLEIDING VOOR DE ZEBRAVINKKWEKER, W. Beckmann f 18,50
- HERKENNEN EN WAARNEMEN VAN DE VOGELS, Potrykus f 10,80
- KANARIERASSEN, K. Speicher f 7,25
- KANARIES, K. Speicher f 7,25
- KANARIES HOUDEN ALS LIEFHEDBERIJ, R. R. P. v. d. Mark f 12,50
- KLEURKANARIES KWEKEN KUNT U OOK, H. J. Veerkamp f 15,50
- KWARTELS EN FAZANTEN, A. Rutgers f 51,—
- ONZE GOUDVINK EN HAAR HYBRIDEN, J. Vermeulen
Hierin vindt u letterlijk alles over de Goudvink f 16,50
- PAPEGAAIEN, C. Af Enehjelm f 6,50
- PAPEGAAIENATLAS, 110 prachtige afbeeldingen in kleur met Nederlandse tekst f 25,—
- PARKIETEN, C. Af Enehjelm f 6,90
- THIEME'S VOGELBOEK, G. Steinbacher
Speciaal voor de houders van een gezelschapsvoliere f 19,50
- TROPISCHE VOGELS, H. Bechtel f 7,25
- VOGELS HOUDEN KUNT U OOK, R. R. P. v. d. Mark f 9,50
- VOGELNESTEN EN EIEREN, S. Hoehner f 17,50
- VOGELPRACHT IN NATUUR EN VOLIERE, Robiller
Een erg goed boek voor hen die zich voor alle vogels interesseren f 32,50
- VOGELS DIE MEN KENNEN MOET, G. Röhm f 7,25
- VOGELS DIE VRAGEN WORDEN OVERGESLAGEN, Jos v. Himbergen. Alles over de voeding in een populaire beschrijving f 17,50
- VOGELZIEKTEN, Raethel
Een onmisbaar boekje voor elke vogelliefhebber, slechts f 7,50
- WATERSLAGERS EN HARZERS, houden en kweken van, M. v. Woezik. Een onmisbaar werkje voor de zangkweker f 9,50
- WILDZANGVOGELS, R. R. P. van der Mark f 10,50
- KWEKEN VAN GRASPARKIETEN, W. Beckmann
Speciaal aanbevolen voor elke beginnende kweker, slechts f 6,50
- GIDS VOOR DE VOGELS VAN EUROPA, Bruun
Uitstekend determineerboekje, zeer veel informatie f 16,50
- KWEKEN MET VOGELS, C. E. van Berkel
Het meest complete en unieke boek voor elke vogelliefhebber. Meer dan 80 kleur- en 100 zwart-wit foto's f 37,50
- DUIZEND VOGELS IN KLEUR, een **geweldig** boek f 79,50
- GRAMMOFOONPLAATJES MET LIED VAN DE HARZER EN WATERSLAGER à f 7,90
- ZAKBOEKJES VOOR DE NATUUR MET ELK 20 AFBEELDINGEN IN KLEUR: IN DE BOSSEN; WAT BLOEIT LANGS ONZE WEGEN; WEIDEN EN AKKERS; WAT VIND IK DAAR; GENEESKRACHTIGE EN GIFTIGE PLANTEN; BOMEN EN STRUIKEN per stuk f 7,25

UW BESTELLINGEN WORDEN ZONDER BIJKOMENDE KOSTEN, DUS FRANCO, THUIS BEZORGD!

ALLE BOEKEN ZIJN DIREKT LEVERBAAR. U KUNT BESTELLEN DOOR OVERMAKING VAN HET VERSCHULDIGDE BEDRAG OP GIRO 1148324 t.n.v. BOEKENSERVICE N.B.V.V., Postbus 74 te Bergen op Zoom. GAARNE DUIDELIJK DE TITEL(S) VAN HET BOEK VERMELDEN, ALSMEDE UW NAAM, ADRES EN WOONPLAATS; zie ook onze eerder gepubliceerde boekenlijsten. Prijswijzigingen voorbehouden!

Andere, niet genoemde titels, zijn op aanvraag leverbaar.

BONDSBESTUUR

Voorzitter: A. van Liempd, Rubensstraat 17, Breda, telefoon (076) 13 61 37.
Secretaris: Joh. M. van Pelt, Vlaardingendijk 331a, Schiedam, telefoon (010) 26 19 90.
Penningmeester: J. van Splunter, Vijverberg Zuid 44, Bergen op Zoom.
2e Voorzitter: W. J. Mulder, Verwerstraat 39, Deventer, telefoon (05700) 2 36 48.
Commissaris: J. J. Krol, Trompstraat 16, Meppel, telefoon (05220) 5 38 84.
Juridisch adviseur: Mr. L. van Elderen.

DISTRICTSVOORZITTERS

District Groningen: W. Wolthof, Kerkstraat 40, Muntendam, telefoon (05987) 33 40 of 33 25.
District Friesland: J. Forsten, Molenpolle 8, Franeker, telefoon (05170) 29 68.
District Drente: J. H. Heijnen, W. Grolstraat 126, Barger Oosterveld, telefoon (05910) 2 54 20.
District Overijssel: A. M. van Rijn, Pr. Margrietstraat 41, Haaksbergen, telefoon (05427) 30 06.
District Gelderland: D. J. Prinsen, Berkenlaan 132, Silvolde, telefoon (08350) 53 14.
District Utrecht: Th. Corbee, St. Bonifaciusstraat 76, Amersfoort, telefoon (033) 1 97 04.
District Noord-Holland: A. J. F. Lammerse, Oude Kruisweg 104, Vijfhuizen, telefoon (023) 28 59 06.
District Zuid-Holland: G. C. Goedschalk, Akeleistraat 148, Den Haag, telefoon (070) 68 16 70.
District Zeeland: J. van der Walle, Churchilweg 4, Hulst, telefoon (01140) 38 16.
District Noord-Brabant: J. C. Vos, Braillestraat 2, Grave, telefoon (08860) 29 78.
District Limburg: J. M. Hoebbers, Hoofdstraat 5, Horst, telefoon (04709) 12 64.

CONTACTPERSONEN TECHNISCHE COMMISSIES

D. J. van der Molen, Esschingstraat 80, Dalfsen, telefoon (05293) 12 57, voor tropen, grasparkieten etc.
H. J. Veerkamp, Royaarsplein 12, Schiedam, telefoon (010) 71 48 39, voor kleur- en postuurkanaries.
H. Elst, Plantage 213, Beverwijk, telefoon (02510) 2 66 07, voor zangkanaries.

BONDSBUREAU N.B.v.V.

Aletta Jacobsstraat 4, Bergen op Zoom, postbus 74, gironummer 1148324, telefoon (01640) 3 50 07.
Geopend: 08.00 - 17.00 uur. 's Zaterdags gesloten.

LIDMAATSCHAP

Wie als lid van de N.B.v.V. wenst toe te treden, wende zich schriftelijk tot de secretaris van een in zijn plaats van inwoning gevestigde afdeling. Indien in de plaats van inwoning geen afdeling is gevestigd, kan men zich bij het Bondsbureau als verspreid lid aanmelden.
De contributie bedraagt in dat geval f 20,— per jaar, bij vooruitbetaling te voldoen.

ONZE

MAANDBLAD VAN DE NEDERLANDSE

ABONNEMENTEN

Bij vooruitbetaling.
Binnenland f 20,— per jaar, bij vooruitbetaling op onze giro 1148324. Buitenland f 25,— per jaar, per luchtpost extra tarief volgens PTT-kosten.
België: 300 BFr. per jaar, bij vooruitbetaling op rekening nr. 000-0156074-01 bij het bestuur der postcheks te Brussel 1.
Opgave abonnement bij het Bondsbureau, Bergen op Zoom.

ADRESSEN SPECIAALCLUBS N.B.v.V.

Nederlandse Zebravinkenclub

Secretaris: P. Kool, telefoon: 05280 - 6 80 28, Röntgenhof 33, Hoogeveen.
Penningmeester: A. A. Straver, Emmalaan 9, Alphen a.d. Rijn, Postgiro 43984 Coöp. Raiffeisenbank Alphen a.d. Rijn t.n.v. N.Z.C.

Contributie f 15,— per jaar. Entree f 5,—.

Speciaalclub Vorm- en Postuurkanaries

Secretaris: W. de Vries, Vleugel 3, Hoogvliet, telefoon (010) 38 27 43.
Penningmeester: P. Bos, Wilhelminalaan 11, Harderwijk, telefoon (03410) 62 73

Giro t.n.v. de postuurkanarieclub no. 1667906.

Contributie f 15,— per jaar. Entree f 5,—.

Speciaalclub Eur. vogels en hun hybriden.

Secretaris: H. A. Vervest, Peppelgaarde 41, Etten-Leur, telefoon (01608) 1 63 70.

giro-rekening: 31.8.484 t.n.v. spec.club Eur. Vogels, H. van Es, Wilhelminastraat 23, Barendrecht, telefoon (01806) 29 80. Contributie f 13,— per jaar.

Speciaalclub van insekten- en vruchtenetende vogels

Secretaris: H. Kehl, Kruiningenstraat 170, Rotterdam-3023, telefoon (010) 80 28 54.

Penningmeester: S. J. van Schie, Bootsmanstraat 3, Rotterdam, telefoon (010) 76 75 47, giro 2625815, t.n.v. penn. speciaalclub. Contributie f 20,— per jaar. Entree f 5,—.

Japanse Meeuwenclub

Secretaris: A. Jansen, Parallelweg 66, Wolfheze, telefoon (08308) 6 63.

Penningmeester: W. A. M. Berns, Kerkallee 91, Velp (Geld.), telefoon (08302) 28 40. Rek. nr. 39 39 88 207 Rabobank, Velp, t.n.v. penn. J.M.C. Contributie f 15,— per jaar, entree f 5,—.

Speciaalclub Parkieten

Inlichtingen over waar en bij wie u zich kunt melden worden u gaarne verstrekt door:

A. B. J. Braam, Casimirstraat 25, Hoensbroek, telefoon (045) 21 78 58, of bij A. v. d. Waal, Laan Olie-slagers 50, Hoogerheide, telefoon (01646) 28 88.

Inlichtingen, opgave nieuwe leden en betaling contributie uitsluitend aan bovenstaande adressen.

vogels

BOND VAN VOGELLIEFHEBBERS (OPLAGE 46.500)

REDACTIE

C. E. van Berkel
Chr. Walraven

Redactieadres: Postbus 74 - Bergen op Zoom

VERANTWOORDELIJKHEID

De uitgever van dit blad, de Nederlandse Bond van Vogelliefhebbers, is niet verantwoordelijk voor de inhoud van hierin opgenomen advertenties en erkent geen enkele verplichting tot opnemen van aangeboden advertenties.

De auteurs blijven verantwoordelijk voor de inhoud van hun artikelen. Door publikatie neemt de uitgever geen enkele verantwoordelijkheid op zich. Het zonder schriftelijke toestemming overnemen van artikelen of gedeelten daarvan is verboden.

ADVERTENTIES

Voor advertenties — ook die van leden en abonnees — met een zakelijk karakter, zijn tarieven en verdere inlichtingen verkrijgbaar bij het Bondsbureau van de N.B.v.V.

Kleine annonces, voor afdelingen, leden en abonnees op „Onze Vogels”, van zuiver particuliere aard zie onder „Vraag en Aanbod”.

VRAGEN OVER?

KLEURKANARIES aan: W. C. Oonk, Bergweg 37, Lochem.

ZANGKANARIES aan: M. van Woezik, Homberg 27-16, Wijchen.

GRASPARKIETEN aan: A. B. J. Braam, Casimirstraat 25, Hoensbroek.

ZEBRAVINKEN, JAPANSE MEEUWEN EN TROPENBASTAARDEN aan: D. J. v. d. Molen, Esschingstraat 80, Dalfsen.

GROTE PARKIETEN, EUROPESE VOGELS (WILDZANG) EN HUN BASTAARDEN aan: D. A. Duivis, St. Josephstraat 46, Teteringen.

TROPISCHE VOGELS aan: G. v. d. Watering, St. Theresiastraat 25, Roosendaal.

Het volgende nummer wordt per post bezorgd op
20 oktober 1975

IN DIT NUMMER

	PAG.
Lepelaars	372
Pietpraat over Grijsvleugel	376
Ornithologische buitennissigheden	378
Zangkanaries	380
De Japanse Kwartel	382
De Houtsnip	383
Bepanting in en om de volière	385
Wespendief in de N.O. polder	387
Aymaraparkiet	388
Welke planten zijn giftig voor onze vogels?	390
De Zwarte Troepiaal	391
Zebra vinken gemaskerd bal	392
De volière van de maand	395
Goudbuikje	396
De notenkraker	497
IJsvogel	399
Kleurkanarie 19	402
Pratelen in de vogelmuit dijkrecreatie	405
Koningsglansspreeuw	409

IN DIT NUMMER ADVERTEREN

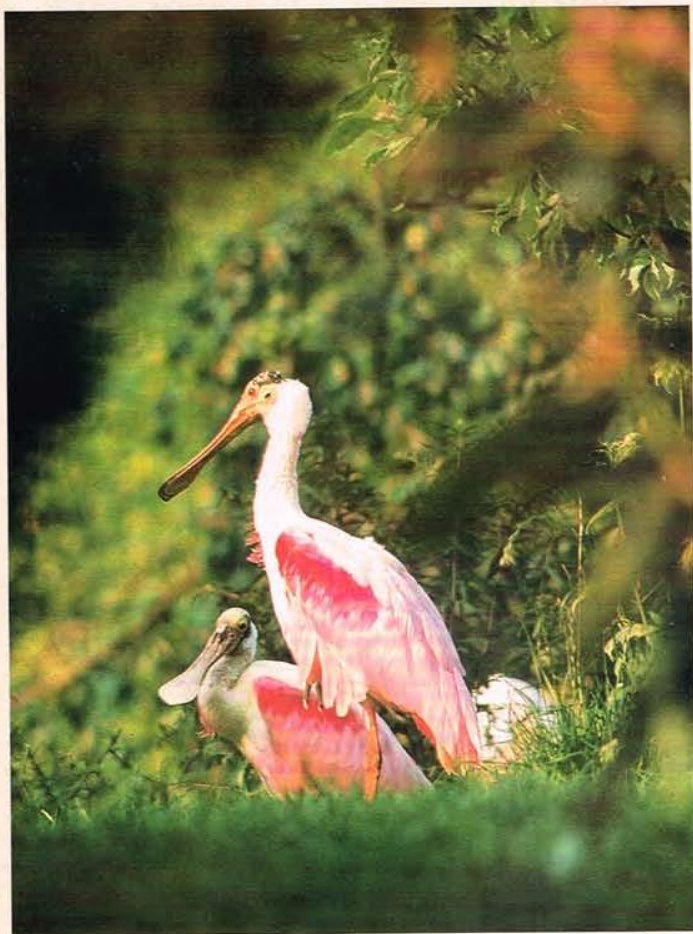
	PAG.
NBvV Boekenservice	377
Tilburgse Vogelhandel	381
Roupe van der Voort	381/394
Benny Slagers	381
Van Gils	385
De Vogelspecialist	385
Bayer	386
Cédé	394
Holley Delft	394
Vette Korrel	394
Veraka	394
Sanders	398
Metaalwarenfabriek Huiskamp	398
Edelchemie	398
Sluis	406
Internationale Hobby Boekhandel	408
Hoechst Pharma	412
Ornithophilia	413
Tovo	413
Roupe van der Voort	414
Rein van der Veen	415
Hartevelde Hoos & Heijermans	415
Animali	415
Ars	415
Witte Molen	416

**foto omslag: Rode Lepelaar
Horst Müller in vogelpark Walsrode**

Ontwerp en druk: Steens b.v., boekdruk/offset
Postbus 59 - Schiedam - Telefoon (010) 26 06 40*

Uitsluitend brieven met betaald antwoord!

tekst: Meindert de Jong
 kleurfoto's: Horst Müller in Walsrode
 zw/w foto's: Nol Binsbergen

LEPELAARS

sel

Ons land neemt wat de lepelaars betreft een bijzonder bevoorrechte plaats in. Behalve in Nederland, waar ze broeden in het Naardermeer, het Zwanenwater op Texel en de nieuwe IJsselmeerpolders, treft men deze statige vogels in West-Europa alleen maar aan in de delta van de Guadalquivir in Zuidwest-Spanje. In 1928 hebben ze in Denemarken gebroed en sedert 1946 ook enige malen aan de monding van de Loire in Frankrijk. Verder kan men de **lepelganzen**, **lepelbekken** en **schoffelaars**, zoals de lepelaars ook wel genoemd worden, aantreffen in Zuid-oost-Europa (onder andere in Hongarije, de Donaudelta), Zuid-Rusland en in Zuid- en Oost-Azië. U kunt zich dan ook wel indenken dat zowel 'Vogelbescherming' als de 'Vereniging tot behoud van natuurmonumenten' erg zuinig zijn op deze fraaie vogels. Ze omringen deze Europese 'voorpost' met de grootste zorg.

Zes soorten

Hoewel ik me in dit artikeltje zal bepalen tot de Europese lepelaar (*Platalea leucorodia*), wil ik u graag de overige vijf soorten noemen met vermelding waar zij domicilie hebben. De rode lepelaar (*Ajaia ajaja*), zie kleurplaat, bewoont grote delen van Zuid-Amerika, Midden-Amerika en noordelijk tot de zuidelijke Verenigde Staten. Men schat aldaar het aantal op 5-6000 individuen. De meeste lepelaars

hebben een overwegend wit verenkleed maar de rode heeft een pakje dat naar het rose zweemt met rood op de schouderveren. Ook zijn poten zijn rose, maar de platte snavel is geel. De **Afrikaanse lepelaar** (*Platalea alba*) heeft helderroze poten, een beetje rood op de sned en verder heeft hij een grotendeels kaal gezicht. De **kleine lepelaar** (*Platalea minor*) lijkt evenals de geelsnavel- en zwartsnavellepelaar (*Platalea flavipes* en *Platalea regia*) uit Australië zeer veel op 'onze' lepelaar en er zijn dan ook ornithologen, die alle vier beschouwen als geografische rassen van slechts één soort. In hun gewoonten lijken alle lepelaars erg veel op elkaar en daarom bepaal ik me nu uitsluitend tot de Europese soort.

Signalement

Een lepelaar is enige centimeters kleiner dan een blauwe reiger. Van snavelpunt — voor zover we van een punt kunnen spreken — tot het uiteinde van de staart meet hij ongeveer negentig centimeter. Het verenkleed is vrijwel helemaal glanzend wit met aan de kop een enigszins bleekgele kuif van sierveren, die bij het mannetje aanzienlijk langer zijn dan bij het wijfje. Voor de borst, ter hoogte van de basis van de hals, bevindt zich een roestgele vlek, een soort band die echter bij lang niet alle vogels even goed zichtbaar is. Er zijn zelfs individuen bij wie geen spoor van deze kleur te bekennen valt. De

De

naakte keelhuid is oranjegeel, de ogen zijn rood en de lange poten zwart. De vreemd gevormde platte snavel valt onmiddellijk op. Deze eindigt lepelvormig en daaraan dankt de vogel dan ook zijn bijnamen. Bij volwassen dieren is dit lichaamsdeel glimmend zwart met een aantal gele dwarsbandjes en een dito gekleurde vlek op het uiteinde, de zogenaamde 'lepel'. Onvolwassen, nog niet geslachtsrijpe lepelaars hebben kortere sierveren, een vleeskleurige spatelsneb en vrij veel zwart aan de vleugeltoppen.

De aankomst

De winterkwartieren van onze lepelaars bevinden zich aan de Zuidwestkust van Europa en de Noordwestkust van Afrika. Na de broedtijd zwerven de vogels echter geruime tijd rond op geschikte foerageplaatsen, maar van eind juni tot in oktober zakken ze toch wel zuidwaarts af, hoewel er verscheidene waarnemingen binnen onze grenzen zijn uit de maanden november tot en met januari en uit de eerste helft van februari. In de tweede helft van februari of het begin van maart keren de lepelganzen terug uit het warmere zuiden om de broedplaatsen, die ze al vele, vele jaren trouw zijn gebleven, te bezoeken. Doorgaans vliegen deze vogels in een rechte lijn achter elkaar, hoewel hun formatie ook wel eens de vorm heeft van een wijde V. De vleugels worden langzaam en regelmatig op en neer bewogen. Bij tijd en wijle houden ze hun wieken een tijdje stil om in zweefvlucht verder te glijden. De hals en de poten wijzen recht achteruit. Ze hebben zo wel iets weg van ooievaars, maar deze vogels hebben een spitse, rode snavel.

Op foerage uit

Het is altijd weer een aardig gezicht een troep van die sneeuwblanke vogels op hun karakteristieke manier te zien foerageren. Ze waden met hun lange stelpoten door het modderige water en maaien met de half geopende, vrijwel verticaal in het water gestoken lepelsneb alsmaar heen en weer. Op die manier proberen ze garnalen, kreeftachtige diertjes, slakjes, wormpjes, insecten en kleine visjes te bemachtigen, door ze als het ware uit het water of het slijk te zeven. Ook kan men ze af en toe op een holletje recht naar voren zien rennen. Kennelijk zitten ze dan achter een garnaatje of ander wezentje aan, dat zich ijlings uit de voeten wil maken. Uitsluitend kleine prooidiertjes worden genuttigd, want grote kunnen ze niet aan. De voormalige secretaris van 'Vogelbescherming', de heer Ko Zweers, vond op het wad een dode lepelaar, die was gestikt in een minuscuul palinkje van nog geen vijftien cm lengte!

Broedgewoonten

Als de vogels eenmaal in de kolonie zijn gearriveerd worden ze hoe langer hoe actiever. Er worden 'trappeldansen' uitgevoerd, waarna de vogels plotseling doodstil blijven staan met gestrekte hals en in het voorjaarswindje wapperende kuif. Af en toe gooit er een de snavel omhoog tot op de rug en waaiert de sierveren uit, zodat de gele keelvlek zeer duidelijk uitkomt tussen de omringende veren. Het is als het ware te vergelijken met het gouden hartje van een madeliefje tussen de kroonblaadjes. Ook pronken de vogels wel met wijd opengesperde snavel.

*Wat kan die wind toch lastig zijn.
Heel mijn kuif in de war!*

*Onze lepelaar
gaat toilet maken*

t Geeft allemaal
niets, maar we
houden van elkaar

Zo, hier ben
ik dan weer

In de kolonie komen allerlei kleine 'wijkjes' voor: groepjes lepelaars die hun 'woningen' vlak bij of boven elkaar hebben gebouwd, die vrijwel tegelijk zijn gestart met het vervaardigen ervan en die zich eveneens op ongeveer hetzelfde moment te broeden zetten. De nesten worden gebouwd met materiaal dat in de onmiddellijke omgeving te vinden is. De toekomstige kinderkamers, die zich tussen het overjarige riet bevinden, zijn grotendeels van riet gemaakt, hoewel osms een onderlaag van takken aanwezig is; de 'wiegen' in het geboomte (wilgen, vlieren) bestaan voornamelijk uit takken en twijgen met wat biezen, rietbladeren en andere plantedelen als onderlaag voor de twee tot vijf — doorgaans drie — eieren.

De kleur van de ovale, ruwchalige eieren is dofwit met een aantal licht- en donkerbruine vlekken, die soms bij de stompe pool het dichtst bij elkaar staan. Het broeden duurt ongeveer tweeëntwintig dagen; zowel het mannetje als het vrouwtje nemen een deel hiervan voor hun rekening. Het aflossen gaat gepaard met een eigenaardige ceremonie, die Nol Binsbergen *) in de zevende jaargang van 'Het Vogeljaar' als volgt beschrijft: "Wonderlijk is de begroeting nu der beide echtgenoten. Met de opgerichte kuifveren gespreid en de snavel wijd open, laten de vogels een gesis horen als van een slang. Maar daarnaast hoor ik ook zachte, brommende geluidjes, terwijl de snavel langzaam open en dicht gaat. Een soort klepperen wat ook de ooievaars doen tijdens de aflossing op het nest. Die doen het echter drukker en produceren veel meer geluid." Als de partners elkaar op het nest ontmoeten, bij voorbeeld bij het aanslepen van een tak of een riestengel, beginnen ze elkaar prompt te liefkozen: de ene kriebelt met zijn 'spatel' de kale keelvlak van de ander, terwijl deze op zijn beurt aan de oranjegele borst gaat 'knabbelen'. Dit 'strelen' — zoals Binsbergen het noemt — vindt ook plaats in de rustpozen tijdens en na het voeren van de jongen.

Als de kindertjes zich moeizaam uit de schalen hebben gewurmd, blijft een van de oude vogels achter op het nest, terwijl de ander er op uit gaat om voedsel te zoeken. Zodra deze terugkeert worden de jongen actief. Zij beginnen te kekken en proberen met hun nu nog smalle snedjes de lepelbek van de oude te pakken. Deze buigt zich naar voren, omvat met de beide platte helften vrijwel de gehele kop van het jong en rispt het voedsel omhoog, dat vervolgens wordt 'overgeheveld' in het snaveltje van het bedelende kind. Een dergelijke manier van voedsel overgeven vinden we onder meer ook bij de aalscholvers.

Het duurt ongeveer acht weken eer het kroost tot vliegen in staat is. Als alle jongen in de kolonie de vliegkunst machtig zijn, vertrekken ze toch nog niet meteen. De families hebben het hier kennelijk goed naar de zin, want ze blijven voorlopig nog in de buurt van de nestplaats, die ze tijdelijk gebruiken om er 's nachts te slapen. Maar zoetjesaan wordt het contact met de 'woonstede' minder en tenslotte wordt dit geheel verbroken. Almaar verder zwerven ze weg, zodat men ze aan kan treffen aan riviermonden, zeegaten, slikvlakten en dergelijke. Trouwens ook in de zomermaanden ziet men wel eens

lepelaars op plaatsen, waar ze in het geheel niet broeden. Dikwijls zijn dit nog niet geslachtsrijpe individuen, maar lang niet altijd. Maar omstreeks eind augustus, begin september krijgt de trekdrang van lieverlede de overhand en maken ze aanstalten om te vertrekken. Dit is, zoals ik reeds zei, echter niet bij allemaal het geval, want sommige blijven hier te lande overwinteren, met gevolg dat ze wel eens jammerlijk omkomen.

Zwijgzaam

Lepelaars zijn over het algemeen zeer zwijgzaam. Alleen op de broedplaatsen laten ze wel eens een 'binnensmonds gebrom' horen, tijdens het aflossen bij het broeden een gesis als van een slang en een zacht klepperen met de snavel, zoals we reeds gezien hebben. Nestjongen bedelen kekkerend om voedsel en piepen eerst, iets dat lijkt op 'chrieie'. Naarmate ze ouder worden verandert dit geluid in 'tsjirrr' en als ze eenmaal behoorlijk kunnen vliegen klinkt af en toe iets als 'uruuk'.

Vroeger broedgevallen

Volgens 'Het Vogeljaar', zevende jaargang, broedden er in 1934 enige paren lepelaars in de rietvelden van het Breedewater, een duinmeertje op Voorne. Ook wordt beweerd dat deze vogels in Friesland gebroed hebben. Een Brits ornitholoog was in het bezit van een legsel, dat naar hij beweerde afkomstig was uit 'it Heitelân'. Hij weigerde de juiste plaats mede te delen, maar men vermoedt dat de eieren waren gevonden in de buurt van Eernewoude (Het Princehof).

Moeilijkheden

De bij ons broedende lepelaars hebben het, ondanks alle zorg waarmee ze werden — en worden — omringd, wel eens buitengewoon moeilijk gehad. In de oorlogsjaren bij voorbeeld gingen vrij veel legsels uit de kolonie in de Mui op Texel verloren door een aantal stropende Brits-Indiërs, die bij het Duitse leger waren ingelijfd. Ze hadden er glad maling aan dat de eieren reeds zwaar waren bebroed. Ze werden met smaak geconsumeerd en enige jonge vogels ondergingen hetzelfde lot, nadat ze aan het spit waren gebraden...

*) A. F. Binsbergen, in 1945 overleden ornitholoog en vogelfotograaf, die ook de foto's bij dit artikel maakte. Hij is onder meer auteur van 'Trekvogels', 'Vogels in weide en rietland' en 'Uit Neerlands vogellevens'. Samen met mr. D. Mooy stelde hij 'Zien is kennen' samen.

Lepelaar, broedend

Het valt niet mee alle kinderen te voorzien van de nodige snavelkost

PIETPRAAT OVER GRIJSVLEUGEL

J. Kuiper

De standaard zegt over grijsvleugel het volgende: De bijkleur van alle grijsvleugels wordt beoordeeld naar de bekende normen, de beoordeling van de hoofdkleur (pigment) is voor alle grijsvleugels als volgt. Het pigment in de vleugel en staartpennen dient zodanig te zijn gereduceerd dat deze pennen min of meer lichtgrijs van tint zijn geworden, met alleen aan de toppen een donkere omzoming. Overigens is het zeker zo belangrijk dat, zij het in mindere mate, ook het pigment op de rug zodanig is gereduceerd dat het totaalbeeld van deze vogel een harmonieus geheel vormt. Bij grijsvleugels wordt de normale onderverdeling van pigment en bijkleur toegepast.

Voorkomende fouten: zware rugtekening; pigment in vleugel en staartpennen niet ver genoeg gereduceerd; weinig of geen flanktekening; eventuele fouten van de bijkleur worden beoordeeld naar de normale maatstaven.

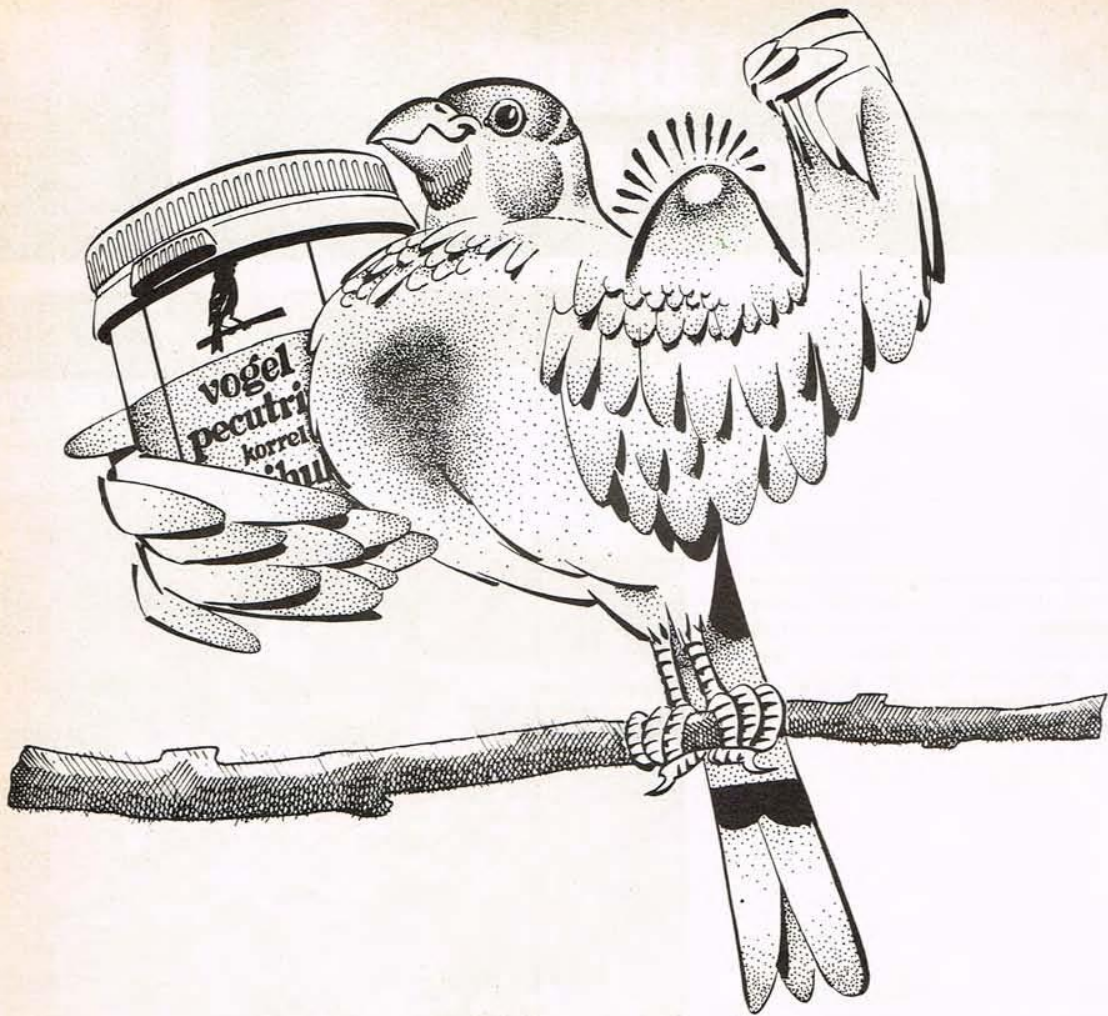
Dit voor wat betreft eisen en fouten, de standaard gaat nog in op het „verschijnsel” grijsvleugel en neemt aan dat het optreden van dit verschijnsel wordt veroorzaakt door een versterkte werking van de tweede reductiefactor (pastefactor), verder wordt vermeld dat de grijsvleugels uitsluitend in de groenpastelserie voorkomen, dit is de enige serie waarin een aanvaardbaar totaalbeeld ontstaat. Deze beide vaststellingen zijn naar mijn gevoel volkomen juist. Tot nu toe is het dan ook niet mogelijk gebleken om een kweekpaar zo samen te stellen dat daaruit uitsluitend grijsvleugels geboren worden, indien dat toch gebeurde moet dat een toevalstreffer genoemd worden. Hier is nu duidelijk sprake van een „zwevende” vererving, deze verervingsvorm valt niet onder de noemers geslachtsgebonden of onafhankelijk. Ik wil daar graag nog iets dieper op ingaan. Een kwalitatief goede grijsvleugel is altijd een man, een zeldzame uitzondering daargelaten. Wanneer het een onafhankelijke vererving zou betreffen moeten uit de paring van grijsvleugelmannen x grijsvleugelpop in ieder geval grijsvleugels geboren worden, dit is echter lang niet altijd het geval. Vier jaar geleden paarde ik een goede grijsvleugelmannen aan een agaapastelpop, de pop vertoonde geen spoor van grijsvleugeleffect. De zonen uit deze

paring waren prachtige grijsvleugels, de dochters waren zelfs voor poppen buitengewoon goed. De vader werd in het jaar daarop gepaard aan twee dochters, de uitkomsten waren bedroevend. Een aantal zonen die hooguit het predicaat „grijsvleugeltype” mochten dragen, alle andere jongen waren gewone groenpastellen. Waarschijnlijk is de niet te voorspellen kweekuitkomst er de oorzaak van dat grijsvleugels in de perfectie gefokt bijna niet meer op de keurtafel verschijnen, en toch is dat jammer! Een werkelijk goede grijsvleugel is ook vandaag nog een schitterende vogel. Als de dalende tendens zich voortzet zullen ze over een paar jaar tot de geschiedenis behoren. Ik heb ze gezien zonder een spoor van streping in de rug, van het pigment was slechts een gepareelde vorm overgebleven, prachtige lichtgrijze vleugel en staartpennen die aan de uiteinden slechts een twee millimeter brede vrijwel zwarte rand lieten zien, magnifiek. Het is gelukkig wel zo dat een doorgefokte groenpastelkweek automatisch opnieuw grijsvleugels zal brengen, opnieuw zal dan de „versterkte” werking van de pastefactor daarvoor aansprakelijk zijn, om duidelijk te maken hoe dat zit diene het volgende voorbeeld. U heeft wel eens gekleurd cellofaanpapier gezien, blauw of rose enz. Wanneer u nu een stukje gekleurd cellofaan op een witte ondergrond legt neemt u de kleur het beste waar, als u daarnaast een dubbelgevouwen stukje van dezelfde kleur legt wordt die dubbele laag als dieper van kleur waargenomen, in feite een versterkte werking van de aanwezige kleur! Grijsvleugels komen voor in de volgende kleurslagen: goudgroenpastel, groenpastel, OR bronspastel, OR bronspastel sch., blauwpastel, goudgroenpastelivoor, groenpastelivoor, OR bronspastelivoor, OR bronspastelivoor sch. Tenslotte een waarschuwend woord, als u vogels uit de groenpastelserie instuurt naar de tentoonstelling die zichtbaar onder invloed zijn van enige versterkte werking der pastefactor zonder grijsvleugel genoemd te kunnen worden, houdt dan rekening met het feit dat de vogels als „gewone” pastellen bestraft zullen worden voor ongeoorloofd pigmentverlies! Het inzenden van „gezoomde” vogels moet dus afgeraden worden. In de volgende pietpraat zal ik met u de agaap behandelen, TOT DAN!

ysel

De

Vogel Pecutrin. Het vitale onderdeel van de voeding voor gevederden.

Niet alleen wij mensen hebben dagelijks onze portie vitaminen nodig. Vogels en sierhoenders net zo goed. Voor extra weerstand. Geef ze daarom behalve vers voedsel Vogel Pecutrin. Dat bevat die extra vitaminen, fosfor en sporenelementen. Die bevorderen de gezondheid van uw gevederde vrienden. Vogel Pecutrin houdt ze fit en maakt ze minder vatbaar. En houdt ze mooi en gezond in de veren. Dus als uw vogels u dierbaar zijn geeft u wat goed voor hun is.

Vogel Pecutrin

Voor een stralende gezondheid van vogels en sierhoenders.

BAYER NEDERLAND B.V., DIVISIE BAYER FARMA, MIJDRECHT.

ORNITHOLOGISCHE BUITENISSIGHEDEN

Voor zover er nog gebieden zijn die nog niet in gebruik zijn genomen voor industrialisatie of woningbouw, kunnen we er nog meerdere soorten vogels aantreffen, al is hun aantal vergeleken bij een 40 jaar geleden sterk verminderd.

Niet vreemd hieraan zijn onder meer de vogelvangsten in België en de zuidelijke landen van Europa, alsmede de gemechaniseerde landbouw en het gebezigd hebben van giftige insecticiden in deze sector.

In enkele tijdschriften heeft men kunnen lezen, dat men in Italië ingeblikte zangvogeltjes kan kopen, die daar als een bijzondere lekkernij gelden.

Door het gebruik van maaimachines gingen veel legsels verloren van weide- en wadvogels, zoals onder meer van de griel, de kwartel en de kwartelkoning, en door het aanwenden van landbouwvergiften kwamen vele vogels om, vooral stootvogels b.v. in Drente. Thans is het zo, dat men bepaalde soorten vogels niet meer of slechts sporadisch ziet, o.a. de griel, de kwartel en de kwartelkoning, het porseleinhoen, de putter, de appelvink, de grauwe klauwier en de blauwborst.

Daarom doet het je goed, als je op een bepaalde dag een dergelijk vrij zeldzaam exemplaar ziet en nog mooier is het, als je een broedgeval van die exemplaren kunt vaststellen.

Ook komen gevallen voor, dat je met zgn. „dwaalgasten” te maken hebt. Zo is het bekend, dat hier in Twente meermalen enige groepen „Krönnen” gesignaleerd worden. Dat zijn de kraanvogels, die op trek zijnde, deze landstreek aandoen. Het is dan een belevens als je ze ziet. Ook wordt een enkele maal de visarend gezien en in de maand oktober overkwam het mij, dat ik in een drassig weiland in mijn woonplaats in Twente drie ibissen zag zoeken naar wormen en slakken, op een afstand van plm. 30 meter vanaf de openbare weg. De vogels waren heel rustig en het was net of ze hier thuishoorden. De volgende morgen bleken ze te zijn verdwenen.

Het betrof hier de zwartbruine variëteit (Lt. *plegadis falcinellus*). Hun grootte was ongeveer 50 à 60 cm. Ze waren hoger gesteld dan de wulp, wat groter en vooral veel slanker. De zwartbruine kleur was voorzien van een groenachtige en paarse gloed.

Deze vogels hebben hun broedgebied in Zuid-Europa, het zuiden van Rusland en in Klein-Azië. Ze broeden er in kolonies in rietvelden, bossen en struikgewas. Hun vlucht is reigerachtig, namelijk een snelle vleugelslag en

Bonte Specht (Picus Picus Gmelin)

zweefvlucht. Hierbij houden ze de poten achterwaarts gestrekt.

Behalve wormen en slakken gebruiken ze ook nog wel kikkers en padden, alsmede insecten. Zo nu en dan willen er nog wel eens enige van deze vogels in groepjes afdwalen naar Midden-Europa. Zo zijn hier te lande wel vaker waarnemingen van deze vogelsoort gedaan, onder meer in de jaren 1945 (omgeving Zaandam) en in 1958 (N.O. Polder).

In de maand juni werd door mij de aanwezigheid van de kwartelkoning opgemerkt, toen ik op een nacht de bekende doordringende roep „KREK-KREK” waarnam in de weilanden nabij het kanaal Almelo-Nordhorn. Enige weken later zag ik een exemplaar van deze vogelsoort bij het riet langs dit kanaal in gezelschap van een waterhoentje. De vogel was erg schuw en schoot het riet in toen hij mij zag. Gelet op de tijd van waarneming (maand juni) leek het erop dat deze vogelsoort hier gebroed kon hebben. Het valt echter niet mee om hun nesten te vinden, aangezien deze goed verborgen zijn in de ruigte. Het legsel van de kwartelkoning bestaat normaal uit 6-12 eitjes, wit of geelachtig van kleur met rood-bruine vlekjes. De broedtijd is omstreeks mei-juni en de broedduur is normaal ongeveer 16 dagen. Deze vogelsoort behoort tot de kortsnavelige soort van de rallen, evenals het porseleinhoen. Er wordt beweerd dat er in totaal 132 soorten rallen in de

wereld zijn, zowel kortsnavelige als langsnavelige.

De kwartelkoning heeft een bruine bovenzijde met brede roestgele zomen. De vleugeldekveren zijn roodbruin, de bruinachtige flanken hebben witte banden. De kop en de hals zijn blauwgrijsachtig. Er is soms variatie in kleur waar te nemen. De vogels zijn vrij smal en kunnen zich goed bewegen in een dichte begroeiing door hun lichaamsbouw. Ook hun uiterlijk is min of meer aangepast aan de vegetatie. Het zijn nuttige vogels die veel slakken, langpootmuggen, sprinkhanen, kevers en oorwurmen opruimen. Met hun lange tenen kunnen ze zich gemakkelijk voortbewegen over moddervlakten en zachte bodems. De Draaihals (Lt. *Jynx torquilla*) onder meer genoemd: „de mierenjager”, werd door mij gezien in de maand juni op een nog woest stukje natuurschoon in de omgeving van de Reutummer Weuste onder Tubbergen. Dit „vliegend stukje boomschors” ter grootte van ongeveer 16-18 cm vloog op van een tak van een eikeboom toen we het dier genaderd waren op plm. 3 meter afstand. De kleur was in overeenstemming met de kleur van de tak, zodat we hem tevoren niet gezien hadden. Dit wegvliegen ging gepaard met een luid geroep: „twie-twie-twie”. De kleur leek mij grijsachtig bruin te zijn met een iets donkerder bronskleur er doorheen.

Evenals de specht heeft de vogel 2 tenen naar voren en 2 naar achteren gericht. Hij heeft een tong die heel lang kan worden en die geëigend is om er insecten mee te vangen. Doordat de vogel veel met zijn kop draait, wordt hij „draaihals” genoemd. Voedt zich met mieren, kevers, torren, rupsen. De broedtijd is omstreeks mei-juni. Legsels 7-9 eieren, wit van kleur.

De kleine groene specht (Lt. *Picus Canus* Gmelin) ook wel genaamd „de grauwspecht”, werd door mij in de maand juli waargenomen in Manderveen onder Tubbergen, in het grensgebied met Duitsland. Deze spechtsoort is veel kleiner dan de gewone groene

specht (*Picus Viridis*). De grootte is ongeveer als van een merel. De bovenzijde van de vogel was meer grijsachtig groen. De voorkop was rood en de onderzijde meer grijsgroen met een bruin waas. Zoals ik vernam komt ook deze vogelsoort weinig meer voor hier te lande. Zo ziet men, dat er gelukkig nog wel eens vrij zeldzame vogelsoorten aanwezig zijn. Dergelijke waarnemingen komen evenwel niet dagelijks voor, maar als je in de gelegenheid bent veel in de vrije natuur te zijn, dan tref je zo iets.

We hopen dat de weinige natuurgebieden die we nog hebben behouden mogen blijven voor onze toch al schaarse vogelbezetting.

Ls.

Kraanvogel (Grus Grus L.)

**HEEFT U
DE NIEUWE KALENDER AL BESTELD?
HIJ IS BESLIST DE MOEITE WAARD!**

In totaal 13 werkelijk zeer fraaie kleurplaten, elke maand een nieuw gezicht.

Vastgestelde verkoopprijs f 4,-

Voor afdelingen bij afname van 10 of meer stuks slechts f 3,- per stuk.

U kunt bestellen bij uw afdeling of door overmaking van het verschuldigde bedrag op giro 1148324 t.n.v. N.B.v.V., te Bergen op Zoom, met vermelding van naam, adres en hoeveel kalenders u wenst. Na ontvangst van de betaling worden de kalenders u direct toegezonden.

ZANG-KANARIES

door: M. van Woezik

De zangopleiding

De meest spannende en interessante periode van het jaar is voor de zangkanariekeker de periode van de zangopleiding.

Een vraag die onder liefhebbers vaak gesteld wordt is: wanneer begint de zangopleiding? Ik zal trachten deze belangrijke vraag naar beste weten te beantwoorden. Evenals bij de mens de educatie begint bij zijn geboorte, begint ook bij de waterslager de zangvorming bij de geboorte of eigenlijk nog daarvoor.

Immers, de kwaliteiten van de oudervogels en de samenstelling van de fokparen zijn bepalend voor de kwaliteit van het zangvermogen, dat de jonge vogel in zich draagt.

Zang is nu eenmaal een erfelijke eigenschap, die door de ouders op de jongen wordt overgedragen. Oudervogels van slechte zangkwaliteit kunnen, ook bij de beste opleiding, geen jongen van goede zangkwaliteit voortbrengen.

Uitgaande van de veronderstelling, dat goede kweekparen zijn gebruikt, kan door de zangopleiding het goede in de vogels worden geculticeerd en kunnen de e.v. slechte eigenschappen tot een minimum worden teruggebracht.

De vraag zou kunnen worden gesteld: hebben jonge vogels uit een goede zangstam dan nog opleiding nodig, als de zang een erfelijke eigenschap is? Het antwoord is: zeer zeker, omdat naast de erfelijke aanleg, deze vogels ook aanleg hebben om toonstukken aan te leren, die hen van buitenaf worden bijgebracht.

Wij noemen dat aangeleerde zang. Ook hebben vogels de neiging om fouten, die wij in zangvogels niet wensen, als echte kwajongens van elkaar of van andere vogels over te nemen en deze in hun lied vast te leggen.

Zelfs in de periode dat jonge mannetjes zelf nog niet zingen, zijn zij, blijkens proefnemingen, reeds ontvankelijk voor geluiden en e.v. fouten, die andere vogels in hun omgeving ten gehore brengen.

De kweker, die denkt dat hij geen aandacht aan de zang van zijn jonge waterslagers hoeft te besteden, voordat deze zijn opgekooid, zal ervaren, dat de zang, inclusief de fouten, zich reeds zodanig in de jonge vogels hebben vastgelegd, dat deze niet meer is te corrigeren. Reeds terstond nadat de jonge vogels in de vlucht zijn geplaatst, begint de studie bij de mannetjes en reeds in deze periode moeten wij zorgen dat deze geen toonstukken horen, die wij niet wensen in hun lied.

Indien het mogelijk is, scheiden wij in deze periode reeds de mannen van de poppen, teneinde de jonge mannen de gelegenheid te geven hun studie voort te zetten, zonder dat zij herhaaldelijk door de popjes daarbij worden gestoord.

Een euvel is vaak, dat jonge stoeiende vogels elkaar in de vluchtkooi de veren uitplukken en elkaar tot bloedens kunnen verwonden bij het uittrekken van nieuwe pennen. Om dit te voorkomen moeten wij zorgen voor veel afleiding, die kan bestaan in het aanbrengen van stukken touw, waar de vogels graag aan pluizen. Hele of stukken van gekookte eierschalen, zijn een gewild object om aan te knabbelen. Een handvol onkruidzaden, uitgestrooid op de bodem, houdt hen bezig met zoeken naar de lekkerste zaadjes. Deze en dergelijke middelen dienen wij aan te wenden om beschadiging en verlies van vogels te voorkomen, vooral als de vluchtkooi of voliëre druk bevolkt is.

Zo mogelijk plaatsen wij een goede voorzanger, hetzij tusen de jongen in de vlucht, hetzij daarbuiten, doch zodanig, dat de jonge vogels zijn lied kunnen horen. Onder een goede voorzanger verstaan wij een vogel met een diep orgaan, goede watertoeren, w.o. klokkende en bollende waterslag of een van beide, goede bijtoeren en zo min mogelijk fouten. Heel belangrijk is hierbij dat de voorzanger geen stamvreemd lied zingt, m.a.w. de voorzanger moet een lied zingen, waarvoor de jongen de erfelijke aanleg bezitten.

Een stamvreemde voorzanger zal in het algemeen, ook al is hij van goede kwaliteit, de zang van de jonge vogels niet ten goede komen. Wij zagen reeds dat de zang een erfelijke aangelegenheid is. De toervorming en de diepte houden nauw verband met de structuur van het strottenhoofd en de stembanden van de vogel. Indien de jonge vogel een lied moet zingen, waarvan hij de erfelijke aanleg niet bezit, zal dit nooit een waardevol lied kunnen worden. De aangeleerde toonstukken liggen hem niet en hij zal, ook op latere leeftijd, tot andere toonstukken kunnen overgaan. Indien de jonge vogel echter in zijn jeugd zijn stamlid wordt voorgezongen, zal hij niet alleen snel vorderen, maar ook in zijn latere leven dit stamlid behouden. Het heeft derhalve geen zin om een voorzanger aan te kopen uit een andere stam, om daarmede het lied van jonge vogels te verbeteren.

Voor het geval wij zelf niet over een goede voorzanger beschikken en geen stamverwante voorzanger kunnen krijgen, is het beter, de jonge vogels zonder voorzang te laten studeren. Vaak heb ik op deze wijze goede resultaten bereikt. Het komt zelfs voor dat door deze eigen studie de jonge vogels mooier worden dan de ouders.

Bij het opleiden zonder voorzang moet de kweker echter wel meer aandacht aan de studenten besteden en meer intensief selecteren op fouten en verkeerde toonstukken. Daarom is een zekere zangkennis onontbeerlijk. Trouwens zonder zangkennis blijft de opleiding van jonge vogels altijd een moeilijke aangelegenheid en kan alleen dan tot goede resultaten leiden, als men kweekt met vogels uit een goed doorfokte stam.

Het opkooien

Ongeveer half oktober breekt de periode aan, waarin de jonge mannen overgaan van het zingen van toeren in stukken en brokken, naar het brengen van hun complete lied. Deze periode is de tijd dat het opkooien moet geschieden.

Wij plaatsen daartoe de jonge mannen in een vooraf goed schoongemaakte bondskooi. Deze kooi plaatsen wij in een kast (z.g. zangkast) of muurplank en zetten de vogels van dezelfde ouders zoveel mogelijk naast elkaar. Na enkele dagen zetten wij tussen de kooitjes een karton of plankje, zodanig, dat de vogels elkaar niet kunnen zien. Hebben wij een goede voorzanger, dan plaatsen wij hem tussen of voor de jonge mannen en dan begint binnen enkele dagen het koor aan de algehele vervolmaking van het lied.

Selectie kan ook hier noodzakelijk zijn, omdat het kaf onder het koren, in dit geval de slechtere vogels, altijd trachten, door het zingen van hoge en scherpe toonstukken, neuzige en vervormde toeren, de boventoon te voeren, hetgeen een nadelige invloed heeft op het geheel. Zulke slechte vogels verwijderen wij dan ook zo spoedig mogelijk en geven hen een plaatsje apart, buiten het gehoor van de stam. Indien de jonge zangers te hard van stapel lopen en teveel hoge toonstukken gaan zingen, kunnen wij door middel van een gordijn het licht temperen en hen zodoende tot bedaren brengen. Bij de ene stam is het nodig dat wij hen behoorlijk verdonkeren, terwijl een andere stam met een lichte afscheiding kan volstaan. In ieder geval verdonkeren wij niet meer, dan nodig is om een rustige zang te verkrijgen. Te zware verdonkering verzwakt de vogels enigszins en kan bij een stam met diepe zang, een zekere matheid in de klank veroorzaken, die de muzikale waarde van het lied kan doen dalen.

Africhten voor de wedstrijd

Drie à vier weken voor de wedstrijd beginnen wij aan het uitzetten van onze zangers. Wij nemen de kooitjes uit de zangkast en plaatsen deze op elkaar, zodat de vogels elkaar niet kunnen zien. Aanvankelijk kunnen wij de vogels, gedurende ± een half uur op een tafel in onze huiskamer plaatsen, om ze te wennen aan de andere omgeving, andere mensen enz. Steeds zetten wij de vogels uit bij lamplicht, aangezien ook de keuring steeds bij lamplicht plaats vindt. Bij het naderen van de wedstrijd en indien de vogels op de tafel goed gaan doorzingen, zetten wij de vogels ook uit in andere vertrekken, om hen ook met een wisselende omgeving vertrouwd te maken. Bij het uitzetten moeten wij er rekening mee houden, dat in de keurkamer meestal kale lampjes worden gebruikt. Indien de vogels altijd zijn uitgezet bij afgeschermd lamplicht, kan het gebeuren, dat zij tijdens de keuring het gehele half uur dat zij voorstaan, naar het scherpe pitje gaan zitten kijken en niet tot zingen komen, uit angst voor het lampje. Het africhten der vogels moet er steeds op gericht zijn dat zij vertrouwd geraken met de omstandigheden, die in de keurkamer aanwezig zijn. Bij het verplaatsen van de vogels binnenshuis kan men gebruik maken van een doos of koffer, om de omstandigheden bij de keuring te benaderen.

Tilburgse Vogelhandel

IMPORT - EXPORT

Wij zijn gespecialiseerd in / en hebben constant uit voorraad leverbaar: Grijs Papegaaien, Groene Papegaaien, Lories, Kakatoe's, Ara's, Agaporniden, Aapjes, Reptielen, Kanaries, alle soorten Parkieten en Tropische vogels.

Voor prijsopgave bel 013-423593 / 553298 of
briefkaart Puccinistraat 15, Tilburg, Postbus 860.
(ook 's-zondags van 10 tot 12 uur)

GEZA SEPT

**Voorkomt en geneest
virusziekten en infecties.**

Een goedkoop en
afdoend middel dat
eenvoudig toegepast kan
worden:
enige druppels aan het
drinkwater toevoegen
is voldoende.

Populierstraat 121-123
Tel. 070-323930; Den Haag

W. ROUPPE VAN DER VOORT

Wij hebben regelmatig voorradig
duizenden tropische vogels
Pracht vinken - Parkieten
Duiven - Kanaries - Papegaaien
Grote Parkieten

Wij importeren „Quiko“, spec.
Opfok en Conditievoer voor
alle vogels!

Vogelhandel „**BENNY SLAGERS**“
Dorpsstraat 79 - Enter (Ov.)
Telef. 05478 - 682
's Zondags tot 2 uur.

Coromandel Kwartel (koptekening)
Coturnix coromandelica (Gmelin)

DE JAPANESE KWARTEL

sel

tekst en foto's: P. J. de Penning

De fauna over de gehele wereld bezit een groot aantal soorten en ondersoorten kwartels. De gewone kwartel, *Coturnix coturnix coturnix*, komt reeds in 8 ondersoorten voor, verspreid over Europa, Azië en Afrika.

Een daarvan is de Japanse variëteit, *Coturnix coturnix japonica*. De haan is vrij gemakkelijk van de hen te onderscheiden. Hij heeft een bruin gelaat en de foto toont u de koptekening. De hen mist het bruin aan de kop, is veel lichter gekleurd op de borst en vertoont daar ook meer tekening. Het is jammer dat deze soort vrijwel nooit zelf de eieren uitbroedt. Men kan dan ook veel beter gebruik maken van een broedmachine.

Bijna elke dag legt de hen een witachtig met bruine vlekken getekend ei, op verschillende plaatsen tussen het gras maar altijd wel in een ondiep kuiltje. Het beste kan men elke dag de eieren rapen. Op een koele donkere plaats behouden ze 10 tot 14 dagen de kiemkracht. Later verliezen ze snel aan vruchtbaarheid en sterft de kiem af. Een heel goede manier om de eieren te bewaren is in een bakje met zaad. Elke dag de eitjes draaien en na plm. 7 dagen in de broedmachine leggen. De temperatuur van de broedmachine moet 102° F zijn en de vochtigheidsgraad 60%. Na 16-17 dagen komen de eieren uit. Tijdens het uitkomen moet de machine gesloten blijven. Pas als de kuikentjes droog zijn kan men ze in de kunstmoeder plaatsen. Een 60 watt Elstein donkerstraler met reflector kan goed als warmtebron dienst doen. Men moet de lamp zo hoog hangen dat in de kunstmoeder een temperatuur van ongeveer 38° C wordt bereikt.

Er zijn momenteel prima opfokvoeders in de handel om de jonge kwarteltjes gezond te doen opgroeien. Men kan het menu nog aanvullen met fijngesneden brandnetelkoppen, onkruidzaden en kleine spintetjes en insecten. Na 2-3 weken kan men een zaadmengsel en grit gaan geven.

Geef de jonge kwartels de eerste week NOOIT een zandbodem. Zij zien namelijk geen verschil tussen een zaadkorreltje en zandkorrels. Ze pikken alles op waardoor ze later last van verstoppingen kunnen krijgen met een pijnlijke dood als gevolg. Dit mag natuurlijk nooit onze bedoeling zijn en we kunnen daarom beter een oude handdoek of een stuk oud laken op de bodem van de kunstmoeder leggen. Het vocht uit de uitwerpselen wordt dan tevens direct door die doek opgenomen en behouden ze droge en reine pootjes. De vuil geworden doek is gemakkelijk te verwijderen en door een schone te vervangen. Reinheid is een eerste vereiste.

Na 5 weken kunnen de kwartels in een ruime en droge volière worden geplaatst, vanzelfsprekend nadat we de temperatuur in de kunstmoeder geleidelijk hebben aangepast aan de buitentempertuur. Naast volop en verschillende soorten onkruiden lusten ze ook erg graag een meelworm. Spoedig komen ze die uit de hand oppikken.

Er zijn diverse soorten voeders voor kwartels verkrijgbaar, zowel zaadmengsels als brokjes.

De geslachten moet men zoveel mogelijk gescheiden houden. De haantjes zijn reeds na 2 maanden geslachtsrijp en dan wel erg fel. Door het veelvuldig paren hebben dan de hennetjes al spoedig geen pluim meer op hun kopjes.

Het is jammer dat de Japanse kwartel — en ook andere soorten — zo weinig worden gekweekt. Naast de gewone kleurslag, worden er ook witte, bonte, isabel en donkerbruine exemplaren gekweekt. Dit maakt de kweek op zich aanmerkelijk interessanter en vandaar ook dat deze vogelsoort meer belangstelling verdient. Probeer ook contacten te onderhouden met andere kwartelkwekers zodat u tijdijk eens kunt ruilen om al te sterke inteelt, en daardoor degeneratie, te voorkomen.

Veel succes.

Japanse Kwartelhaan (koptekening)
Coturnix coturnix japonica
(Temminck en Schlegel)

De

BEPLANTING IN EN OM DE VOLIERE

ALBOPICTA of *Hosta fortunei* wordt, zoals alle hosta's, gekenmerkt door grote, forse en bonte bladeren. De bloemen zitten aan langgesteelde, aarvormige trossen. In vochtige tuingrond een snelle en vooral decoratieve plant. In het voorjaar kan men deze, evenals trouwens de onder genoemde saponaria, door scheuring vermeerderen. De Albopicta doet het erg goed op een zonnige of halfbeschaduwde plaats aan de rand van een vijvertje.

ZEEPKRUID of SAPONARIA

Is een gewilde rotsplant. Het is een zich sterk uitbreidende, losse, zodevormende plant, die tijdens de bloei geheel overdekt is met dieproze of purperrose stervormige bloempjes. Verlangt een zonnige standplaats en een zanderige grond.

Floravi

A. P. v. GILS

Abcovenseweg 19 - Goirle
Telefoon 04247-1579/1328

In- en verkoop van alle soorten siervogels. Speciaal Australische Vinkjes en Parkieten

Geopend dagelijks 9 tot 12 uur en 13.30 tot 18.00 uur.
Zaterdag tot 16.30 uur - Zondags 10 tot 12 uur.

DUIZENDEN SIER-, ZANG- EN VOLIEREVOGELS

Bladvogels, schamelijsters, buulbuuls, spreeuwen, gaaïen, duifjes, kwartels, kardinalen, kleurvinken, senegalvogels en andere kleine tropen, w.o. diverse zeldzame astrilden, honingzuigers en kolibrie's.

Zaterdag tot 17 uur, andere dagen volgens afspraak, niet op zondag.
Verzending rembours.

DE VOGELSPECIALIST, IMPORT-EXPORT
Panweg 66 - Zeist - Tel. 03404-18276

DE HOUTSNIP

G. A. M. Oijen

Het waarnemen van de houtsnip blijft voor de vogelliefhebber een uiterst moeilijke opgave. De houtsnip is nu eenmaal een geheimzinnige, stille vogel, die niet opgejaagd bijna alleen in de vroege ochtend en late avond te observeren is. Zijn leefwijze wijkt nogal af van andere vogels die door uitbundig gezang geen geheim van hun aanwezigheid maken. Buiten de baltstijd, welke 'n half uur na zonsopgang begint en kort (± 20 min.) aanhoudt, laat de in zichzelf gekeerde houtsnip praktisch niets van zich horen.

Geheimzinnige vogel

De houtsnip (*Scolopax rusticola* r.), ter grootte van een duif, is een steltloper met merkwaardig geplaatste ogen achter in de kop. Dit geeft deze grillige vogel een nog eigenaardiger aanzien, maar ook hiermee heeft Moeder Natuur een bepaald doel beoogd. Met de lange snavel zoekt de houtsnip namelijk graag in dorre bladeren en losse aarde. Hierin boort hij zijn snavel op zoek naar insecten enz. Met deze snavel is eveneens iets bijzonders aan de hand, hetgeen eigenlijk weer precies past in het straatje van deze aparte vogel. Bij het zoeken in de grond of bladeren kan het grootste deel van deze snavel worden

opengesperd, terwijl het overige stuk dicht blijft. Tijdens deze houding is de houtsnip behoorlijk kwetsbaar en zou een zeer simpele prooi van vos, bunzing en havik kunnen worden. Nu blijkt pas goed de doelmatigheid van de typische plaatsing van de ogen. Juist hierdoor kan de snip op de hem dreigende gevaren letten en zal hij zich niet zo gemakkelijk laten verrassen. Zo bezit de houtsnip dus de eigenschap om alleen met tastzin en smaak zijn voedsel te vinden en dit in dezelfde handeling naar binnen te werken.

Kleurmengeling

De uiterst grillige tekening van zijn verenpakje biedt een uitstekende beschermende kleur, waardoor het praktisch is uitgesloten een rustende snip te vinden. De gelukkige die de kans hiertoe wel krijgt, zal moeten toegeven dat de vogel praktisch geheel in zijn omgeving opgaat. De kop is geelgrijs en donker gevlekt, waarbij zijn witte keel sterk opvalt. Dit laatste is lang niet altijd te zien daar de snip meestal de lange snavel naar beneden gericht draagt. Op de roestgele nek komen drie of vier zwarte banden voor. Driehoekig zwarte vlekken „bezaaien” de roestbruine bovenkant, terwijl zwarte en gele vlekken dit op de grijsbruine onderzijde doen. Het geheel vormt een wonderlijk mengsel van allerlei tinten, van geel door bruin en zwart door roestbruin.

Verborgene leefwijze

De houtsnip is de bewoner van bosachtige streken waarbij hij een voorkeur vertoont voor elzenbos, vooral wanneer dit te midden van andere houtsoorten ligt. Mogelijk komt dit door de daar aanwezige humusrijke bladlaag met voldoende vocht waarin een sterk insectenleven kan tieren. Vooral dat laatste is belangrijk voor de vraatzuchtige houtsnip, want *Scolopax* verorbert een enorme menigte wormen e.d.

Over het intieme familieleven van de houtsnip heeft lang een raadselachtige sluier gehangen, totdat Otto Steinfatt, na langdurige en nauwkeurige waarnemingen, hiervan een tipje wist op te lichten.

In het voorjaar verschijnen, in maart, gewoonlijk de eerste snippen. Gewoonlijk zijn de eerstkomende doortrekkers, die dan ook niet deelnemen aan de baltsvluchten welke immers sterk aan de broedplaatsen zijn gebonden. De najaarstrek houdt aanmerkelijk langer aan dan de voorjaarstrek en heeft plaats van midden september tot begin november.

In de morgen- en avondschemering houdt het mannetje een baltsvlucht en wel tweemaal in het jaar; de zgn. voorjaars- en zomerbalts. Tijdens deze vlucht laat het voortdurend z'n baltsroep horen. Na deze vlucht volgt een balts op de grond waarbij één of meer mannetjes de gunsten van de wijfjes trachten te

werven. Slaagt het mannetje met zijn hofmakerij, dan heeft er géén paarvorming plaats. Na het „treden” is er tussen het mannetje en het snippendametje geen verder contact. Het mannetje bemoeit zich noch met het broeden noch met het grootbrengen van de jongen. In het verborgene maakt het vrouwtje in de ruigte een nestkuiltje en stoffeert dit met bladeren en mos. Zij kan urenlang als verstarde op haar broedsel – meestal vier zandkleurig, grauwgeklepte eieren – blijven zitten zonder ook maar de minste beweging te maken, zelfs niet met het ooglid. Het donskleed van de jongen vormt een geheel met de nestbekleding en de omgeving, waardoor het bijzonder moeilijk is zo'n nest te vinden. Alleen het gedrag van een opvliegende houtsnip kan hierbij een hint vormen. Wanneer zij jongen heeft maakt de houtsnip bij het opvliegen een knorrend, blazend geluid en houdt de kleine staartveren bij het vliegen uitgespreid. Daar waar het dametje opkwam, zal dan zeer waarschijnlijk het nest zijn te vinden. Het broedsel wordt nog door een tweede gevolgd, vandaar ook tweemaal de baltsstijd van het mannetje, dat dus alleen maar de lusten geniet en niet de lasten draagt.

Kuikentransport

Vooraf in jagerskringen circuleren steeds verhalen over het merkwaardige kuikentransport door de lucht van houtsnippen. In het begin werden deze waarnemingen als jagerslatijn naar het bekende rijk der fabels verwezen. De hardnekkigheid waarmee – ook buiten onze grenzen – werd beweerd dat de houtsnip in geval van verontrusting haar jongen door de lucht wegdraagt, bracht menige veroordeelaar aan het twijfelen. De „Internationale Bols Snippenclub” ging zich met deze aangelegenheid bemoeien en stelde een wereldwijd uitgespreide enquête naar dit gedrag van de houtsnip in. De resultaten hiervan werden in 1970 in een brochure verwerkt en... de „veroordeelden” werden volledig gerehabiliteerd. Het moet nl. als bewezen worden beschouwd, dat de houtsnip inderdaad haar kuikens transporteert. Het snippendametje houdt tijdens de vlucht de kuikens dicht tegen de buik tussen de poten geklemd. Er zijn hierop enkele variaties waargenomen waarbij zij één of meer jongen op de rug droeg. Ook is gebleken dat zij de jongen van elke grootte, zowel donsjongen als bijna volgroeide exemplaren, droeg. Ook is gebleken, dat zij de jongen van elke grootte, zowel donsjongen als bijna volgroeide exemplaren droeg. Het waarom van dit transport is niet geheel duidelijk geworden, daar de verplaatsing (steeds het gehele broedsel) niet altijd het gevolg van een directe bedreiging bleek te zijn. Mogelijk kan voedselgebrek een reden zijn? Maar het zou ook te kras zijn indien de mysterieuze houtsnip opeens al z'n geheimen zou prijsgeven.

WESPENDEEF IN DE NOORDOOSTPOLDER

M. de Jong

Waarschijnlijk is op donderdag 17 augustus 1972 voor het eerst een wespendif gezien in de Noordoostpolder. De vogel werd opgemerkt door jachtopziener H. Brouwer. Het dier was druk doende met het uithalen van een wespennest. De heer Brouwer stond te kijken op slechts een paar meter afstand. Nadat de heer Brouwer mij had gebeld, ben ik onmiddellijk naar de bewuste plek in het Schokkerbos gereden, maar de vogel was helaas gevlogen. Wel waren de uitgegraven raten en totaal overstuurd zijnde wespen het overtuigend bewijs.

Een wespendif is ongeveer zo groot als een buizerd, maar hij heeft een langere staart, smallere vleugels, een kleiner kopje en een

vrij lange hals. Opvallend is ook de staartbandering: dit lichaamsdeel vertoont namelijk twee donkere banden, één aan het uiteinde en één aan de basis.

Wespendifeën zijn bij ons zeer schaarse broedvogels, die vrijwel alleen voorkomen in de zuidelijke en oostelijke provincies. Graag benutten ze oude vogelnesten als fundering voor hun horst, hoewel ze ook best in staat zijn om zelf een nest te bouwen.

Er worden doorgaans twee eieren gelegd, die wit zijn met bruine vlekken in verschillende nuances.

De hier gesignaleerde vogel is stellig een doortrekker. Hoewel bij tijd en wijle wel eens een vogeltje, insect of klein zoogdier wordt gegrepen of een eitje verschalkt, gaat de voorkeur van de wespendifeën uit naar honing en larven van wespen, bijen, hommels en mieren. Zij zijn bijzonder vaardig in het uitgraven van de raten uit de grond, waarbij moeder natuur ze een beetje helpt. Ze heeft de vogel namelijk een speciale holle nagel, die zich aan de middelste teen bevindt, gegeven. In verband met dit zeer gespecialiseerde voedsel is *Pernis apivorus* bij ons een uitgesproken zomervogel. Hij verschijnt hier pas laat in het voorjaar en vroeg in het najaar vertrekt hij naar de overwinteringsgebieden, die zich uitstrekken over tropisch Afrika.

404

Een volkomen veilig en gifvrij insecticide.
Doodt feilloos alle insecten in huizen, hokken, kooien, manden etc.

**W. ROUPPE
VAN DER VOORT**

KORTE BERICHTEN

WIJZIGINGEN TT AGENDA

Afd. Amstelveen, 8 t/m 9 nov. Noorddamcentrum Bovenkerk; Beek en Donk, 11 en 12 okt. zaal Lammers; Bergambacht, 6 t/m 8 nov. Hervormd Centrum Schoonhoven; Breda 6, in zaal De Haagse Poort; Ten Boer Gr., 13 t/m 15 nov; Vogellust Deventer in MTS Zutphense weg; Genemuiden, 28 en 29 nov.; Groningen Nat. TT, secr. is T. W. Sikkema, Metaallaan 35 aldaar; Leeuwarden, 5 t/m 8 nov. Knooppunt, secr. Joh. van Dijk, Franekerstraat 18 aldaar; Nootdorp 28 t/m 30 nov.; Oosterhout, 8 en 9 nov. in Levensschool; Roelofarendsveen van 22 t/m 23 nov.; Rijsbergen 13 en 14 dec. in Het Hoekske; Woudrichem, 20 t/m 22 nov.; Son en Breugel, geen Nationale maar een regionale TT.

RINGENBESTELLING

Heren ringencommissarissen wilt u er voor zorgen dat uw bestelling EN betaling tijdig op het bondsbureau wordt ontvangen. De eerste ringenbestelling sluit onherroepelijk op 1 oktober a.s. Voor bestellingen die ná 1 oktober worden ontvangen gelden de verhoogde prijzen, terwijl er niet voor kan worden ingestaan dat die bestellingen voor 15 januari a.s. kunnen worden afgeleverd. Wilt u ook vooral de bestellingen van uw leden welke nog niet als zodanig aan de bond zijn opgegeven NOG NIET doorgeven. Eerst uw leden opgeven, dan pas ringen bestellen.

Voor alle soorten vogels

VERKORT DE RIJ-TIJD
BEVORDERT DE BROEDRESULTATEN
VERHOOGT HET WEERSTANDSVERMOGEN
HERGEEFT DE VOGELS HUN ZANG EN
VEDERPRACHT

EEN HOLLEY PRODUCT - POSTBUS 109 - DELFT

VERKRIJGBAAR IN ALLE

dieren - speciaalzaken

*ONZE DURE VOGELS
HEBBEN BEHOEFTE AAN
VETTE KORREL
GESCHIKT VOOR
INSECTEN- EN
VRUCHTEN-ETENDE
VOGELS
ZOALS SPREEUWEN,
LIJSTERS, MERELS,
BEO'S ETC.*

PRIJS f. 2,95 PER KG.

* UW WINKELIER HEEFT HET.

VETTE KORREL

Import:

Vic van Heeswijk Veghel Sluisstraat 41
Postbus 63 Telefoon (0 4130) 6 40 59

"VERAKA"

Specialiteit in tentoonstellingskooien voor pelsdieren, pluimvee en vogels - Voorfronten in alle maten - Tevens opvouwbaar kooien voor honden, katten, duiven, papegaaien etc.

Bondskooien - Hooruiven - Voerbakjes

Alles gepuntlast - 100% service.

"VERAKA"

Markstraat 17 - Telefoon 01693 - 1448
Terheijden N.Br.

usel

De

Aymaraparkiet

AYMARA *ysel*

BOLBORHYNCHUS AYMARA

De Aymaraparkiet vertoont erg veel overeenkomst met de Muis- of Monniksparkiet, *Myiopsitta monachus*, en het is daarom dat hierbij beide soorten zijn afgebeeld.

De monniksparkiet is evenals de aymara afkomstig van Zuid-Amerika.

Wat op de kleurafbeeldingen niet zó goed tot uiting komt is het verschil in grootte tussen beide soorten. De monniksparkiet is plm. 29 cm en de aymara is bijna 10 cm kleiner, te weten 19-20 cm. Daarom wordt de laatste heel dikwijls de verkleinde uitgave van de monniksparkiet genoemd, alhoewel er toch ook wel weer enige duidelijke verschillen zijn. Voor wat de monniksparkiet betreft wil ik het hierbij laten. Wie over die soort wat meer wil weten, moge ik verwijzen naar pagina 152 van „Onze Vogels”, jaargang 1972.

Zoals gezegd, de Aymaraparkiet komt voor in Zuid-Amerika, met name de oostelijke kant van het Andesgebergte van La Paz en Cochabamba in Bolivia tot Mendoza in Noordwest-Argentinië.

De naam AYMARA hebben ze te danken aan de in het Andesgebergte levende Aymara-indianen, naar wie ze zijn vernoemd.

Het zijn specifieke vogels van de bergen, waar ze zich in kleine groepjes, soms grote troepen, ophouden op de droge met Tolastruiken (*Leptophyllum*) begroeide hellingen en wat spaarzamer begroeide valleien. Ze zijn waargenomen op 3600 tot 4000 m boven de zeespiegel. Tijdens de winter dalen ze af tot 1200-1700 m.

Zo voeden zich met zaden van o.a. grassen, bessen en fruit.

De kleurafbeelding toont u dat de hoofdkleur van de aymara egaal groen is, zoals dat bij de meeste Zuidamerikaanse parkieten het geval is. Bovenkop en nek behoren donkergrijs tot bijna zwart te zijn met een wat bruine waas welke net onder de oogstreek scherp is begrensd door de witte tot lichtgrijze wangvlekken. Op de borst gaat de grijze kleur

geleidelijk over in lichtgroen.

Uiterlijk verschil tussen man en pop is minimaal. De pop zou een meer grijskleurige buik moeten hebben en de keelstreek en wangvlekken zijn eveneens meer grijs. Er is ook een verschil in de kleur van de poten; die van de man zijn donkergrijs, van de pop vleeskleurig. Bovendien zou de man een wat kleinere plattere kop hebben, de pop wat groter en afgeronder. Dus toch nogal wat verschillen. Vergist u zich niet, ze zijn uiterst gering. Iets meer houvast kan de zgn. bekkentest geven, tenminste wanneer we met volwassen vogels te maken hebben; liefst welke al eerder hebben gebroed. Juist als bij de agaporniden zijn dan de schaam- of bekkenbeenderen van de pop meer uit elkaar gegroeid, terwijl er bij de man nauwelijks enige afstand tussen is. Al met al geeft ons het gedrag van de volwassen broedrijpe vogels meer zekerheid. Zo is het bij kwekers van deze vogels o.a. opgevallen dat bij een lichte schrikreactie de pop in elkaar duikt en de man zich omhoog richt om haar als het ware te beschermen.

Bij jonge vogels is het jeugdkleed nagenoeg gelijk aan dat van hun ouders; snavel en poten zijn wat lichter en de staart is korter.

Over hun broedgewoonten in de vrije natuur is bitter weinig bekend. Het broedproces beginnen ze meestal in klein kolonieverband. Olrog zou omstreeks 1968 hebben waargenomen dat ze hun nesten in aarden wallen graven waarin 4-6 eieren worden gelegd. Van Hofsten vertelt dat ze rechte, 2 m lange, licht stijgende, gangen graven met aan het eind een nestholte welke met veertjes wordt bekleed. Die nestholte zou door een andere gang met een tweede ruimte zijn verbonden en die ruimte zou dan dienen voor het afzetten van de uitwerpselen.

Meer is er bekend over hun leef- en broedgewoonten in kooien en voliëres, ondanks dat ze niet bepaald bij de vleet worden gekweekt. Van de heren A. H. van Brummelen uit Soest en G. Th. F. Kaal uit Amersfoort zijn daarover enkele publicaties ver-

PARKIET

tekst: C. E. van Berkel
foto's: Horst Müller

schenen in de Parkieten-Sociëteit van resp. 1971 en 1973. Van Brummelen hield ze in een volière van 4 m lang, 1 m breed en 2 m hoog. Naast ze, in een andere vlucht, bevond zich een paar pennantrosella's. Ondanks een toch enorm verschil in grootte maakten de aymara's, voordat ze tot broeden overgingen, erg veel ruzie met ze.

Omstreeks half maart werden de broedblokken in de vlucht gehangen en de aymara's kozen een blok uit van 60 cm hoog, middellijn binnenwerks 18 cm, met een invlieggat van 5 cm doorsnee. Begin tweede helft april werd het eerste ei gelegd en vervolgens om de dag met in totaal 6 eieren. Regelmatig werd nestcontrole uitgeoefend waarbij de pop dan niet eens van het nest afging. Na een broeduur van ongeveer 30 dagen kwamen alle eieren uit, maar reeds 11 dagen nadien lieten de ouders hun jongen doodgaan omdat toen de pop aan haar tweede legronde begon. Die keer werden er 8 eieren gelegd, de broeduur was 28 dagen, en ondanks dat alle eieren bevrucht waren kwamen er maar 4 uit. De jongen hadden witachtige donsveertjes.

Naast het gebruikelijke basisvoer, mengsel zaden voor grote parkieten inclusief zonnepitten, werd ook eivoer, gekiemd zaad en onkruidzaden verstrekt met in de broedtijd een grotere hoeveelheid ei- en groenvoer alsmede appel en sinaasappel.

Gedurende de eerste tweeëneenhalve week werd de pop in het blok door de man gevoerd. Daarna haalden beide ouders het voer en gaven dit aan hun jongen. Na ruim 50 dagen vlogen de jongen, volledig in de veren, uit.

De heer Kaal treedt wat verder in details en vermeldt enkele interessante bijzonderheden. Aymarparkieten, zo zegt hij, zijn levendige altijd actieve vogels. Een paartje is zeer aan elkaar gehecht en doen als het ware alles samen en gelijktijdig. Omdat ze toch wel als kolonievogels kunnen worden beschouwd plaatste hij 2 koppels in één vlucht van 3,50 m lang, 0,80 m breed en 2 m hoog; dit ging uitstekend.

Beide stellen kwamen tot broeden. Het initiatief van de paring gaat uit van de pop die, eenmaal in broeddrift zijnde, minuten lang de man achterna zit en wanneer die even blijft zitten probeert ze in paring onder hem te kruipen. Tijdens de paring hangt de man als het ware schuin achter de pop en houdt zich met één poot vast aan de zitstok. De pop stoot daarbij korte, zachte geluidjes uit. Paring vindt ook plaats in het broedblok. Dit broedblok was een natuurstam met een inwendige diameter van 18 cm en een invlieggat van 5 cm middellijn. Op de bodem was een laag natte turf vermengd met mos en grof zaagsel aangebracht waarin de aymara's een diepe kuil hadden gegraven en deze hadden gestofveerd met veertjes, van de binnenwand geknaagde houtschilfers, grassprietten, stengels van trosgierst etc. Ze brachten verschillende van deze nestmaterialen van buitenaf met de snavel naar binnen. Beide aymaraparen vertoonden precies dezelfde gedragingen.

Tijdens de 28 dagen durende broedperiode verlaten de poppen op onregelmatige tijden het nest. Ze beginnen al direct na het eerste ei te broeden. De jongen vlogen uit toen ze 48 dagen oud waren. Er wordt per jaar maar een broedronde afgelegd. Overigens niet zo verwonderlijk gezien de voor deze kleine vogels zeer lange broeduur en de daarna volgende lange periode welke de jongen in het nest doorbrengen. Na het uitvliegen worden de jongen nog gedurende 3 weken door de ouders gevoerd. De nachten worden door het gehele gezin in het broedblok doorgebracht.

Indien men de jonge vogels wil ringen, en wie zou dat eigenlijk niet willen, kan men gebruik maken van de 4 mm ring welke omstreeks de zevende dag kan worden aangelegd.

WELKE PLANTEN ZIJN GIFTIG VOOR DE VOGELS

H. Booij

Het verzamelen van wilde plantezaden als vogelvoer komt gelukkig hoe langer hoe meer in gebruik. Met recht, want men ondervindt kennelijk hoe de verse zaden de gezondheid van de vogels in sterke mate bevorderen.

Er is echter een aantal planten dat men beter kan laten staan, omdat ze geheel of ten dele giftig zijn voor onze vögels. Ook planten waarvan de zaden niet giftig zijn, maar de rest van de plant wél, zijn in de onderstaande lijst opgenomen, daar het vaak voorkomt dat de verzamelde planten in hun geheel in de volière worden gehangen. Vooral kanaries kunnen geen groene plant met rust laten, om maar niet van parkieten te spreken, zodat men erbij gebaat is te weten welke planten absoluut niet als groenvoer mogen dienen. Ook zijn enkele heesters en boompjes opgenomen die uit dat oogpunt bezien niet voor volièrebeplanting in aanmerking komen.

Beschikt men dus aan de hand van deze lijst over de kennis van de planten die men geheel of gedeeltelijk moet vermijden, dan valt het m.i. niet moeilijk om, als men deze planten niet in de natuur weet te herkennen, de afbeeldingen even op te slaan in een boek over flora dat u thuis vast wel hebt of anders in een bibliotheek kunt vinden.

fam. Hypocreaceae

Claviceps purpurea; Moederkoren; D.: Mutterkorn.

Een schimmel die zich soms ontwikkelt in de bloemen van rogge, maar ook van raaigras; daaruit groeit dan een lange, zwarte, hoornachtige massa, het moederkoren.

Lelifamilie

Colchicum autumnale; Herfsttijloos; *Paris quadrifolia*; Eenbes; D.: Einbeere.

Convallaria polygonatum; Salomonszegel; D.: Salomonssiegel.

Convallaria majalis; Lelietje der Dalen; D.: Mäi-glöckchen of Lilie der Täler.

Papaverfamilie

De planten bevatten wit melksap, dat giftig is, de zaden niet.

Papaver argemone; Ruige klaproos.

Papaver rhoeas; Klaproos; D.: Klatschrause.

Papaver dubium; Kleine klaproos.

Papaver somniferum; Blauw maanzaad; D.: Schlafmohn.

Chelidonium majus; Stinkende Gouwe; D.: Schöllkraut.

Eschscholtzia californica; Goudpapaver, ook Slaapmutsje (verwilderde sierplant).

Anjerfamilie

Agrostemma githago; Bolderik.

De zaden zijn vergiftig; kwam vroeger veel in graanvelden voor.

Nachtschadefamilie

Solanum nigrum; Zwarte nachtschade; D.: Nachtschatten.

Nicotiana tabacum; Tabak.

Lycium halimifolium; Boksdooen.

Solanum tuberosum; Aardappel; D.: Kartoffel.

Solanum dulcamara; Bitterzoet; D.: Bittersüss.

Wolfsmelkfamilie

Euphorbia helioscopia; Kroontjeskruid.

Euphorbia peplus; Kroontjeskruid.

Mercurialis annua; Bingelkruid; D.: Bingelkraut.

Ricinus communis; Wonderboom; D.: Rizinus.

Buxus sempervirens; Palmboompje.

Schermbloemenfamilie

Cicuta virosa; Waterscheerling; D.: Wasserschieerling.

Carum carvi; Karwij, zaden zijn dodelijk giftig voor vogels; D.: Kümmel.

Aethusa cynapium; Hondspeterselie.

Conium maculatum; Gevlekte scheerling, komt in Ned. nog maar zeldzaam voor; D.: Gift-Schieerling.

Grassenfamilie

Lolium tementulum; Dolik, heeft schimmel onder de zaadhuid; D.: Taumellochfrüchte.

Naaldbomenfamilie

Taxus baccata; *Taxus*, Ive of Venijnboom: zaden en bladen zijn vergiftig, zaadmantel is voor vogels (vruchteneters) eetbaar; D.: Eibe.

Juniperus sabina; Zevenboom; D.: Sadebaum.

Heidekruidfamilie

Rhododendron ponticum; Rododendron (tuinheester).

Vlinderbloemenfamilie

Cytisus laburnum; Goudenregen (tuinheester).

Lupinus luteus; Gele lupine (ook de tuinlupinen).

Aronskelkfamilie

Arum maculatum; Gevlekte Aronskelk; D.: Aronskraut.

Komkommerfamilie

Bryonia dioica; Heggerank; D.: Teufelskirschen.

Pijpbloemfamilie

Aristolochia clematitis; Pijpbloem, Holwortel; D.: Osterluzeikraut.

Asarum europaeum; Mansoor; D.: Haselwurz.

Kardinaalsmutsenfamilie

Evonymus europaeus; Kardinaalsmuts; D.: Pfaffen-köppli.

Laurierfamilie

Laurus nobilis; Laurier; D.: Lorbeerbaum.

Helmkruidfamilie

Digitalis purpurea; Vingerhoedskruid; D.: Fingerhut.
Gatiola officinalis; Genadekruid (zeer zeldzaam);
D.: Gottesgnadenkruid.

Kamperfoeliefamilie

Sambucus ebulus; Kruidvlier, Lage vlier, voorkomend in Zuid-Limburg; D.: Attich (Zwergholunder).

Wijnruitfamilie

Ruta graveolens; Wijnruit; D.: Weinraute.

Composietenfamilie (Samengesteldbloemigen)

Lactuca virosa; Giftsla, zeer zeldzaam; D.: Giftlattich.

Ranonkelfamilie

Clematis vitalba; Bosrank; D.: Waldrebenkraut.

Thalictrum flavum; Poelruit.

Anemone nemorosa; Bosanemoon; D.: Waldwindröschen.

Ranunculus lingua; Grote boterbloem.

Ranunculus flammula; Egelboterbloem.

Ranunculus scelerotus; Blaartrekkende boterbloem; D.: Gift-Hähnenfuss.

Ranunculus bulbosus; Knolboterbloem.

Ranunculus repens; Kruipe boterbloem.

Ranunculus acris; Scherpe boterbloem; D.: Hähnenfuss.

Ranunculus ficaria; Speenkruid; D.: Feigwurz.

Catha palustris; Dotterbloem.

Aquilegia vulgaris; Akelei; D.: Akeleikraut.

Delphinium ajacis; Tuinridderspoor (verwilderde sierplant).

Aconitum lycotonum; Monnikskap, alleen in Zuid-Limburg voorkomend; D.: Eisenhut.

DE ZWARTE TROEPIAAL

Y. Vis Terpstra

In een van mijn volières heb ik een zwarte troepiaal, een japanse nachtegaal, een oranje-wever, een paar zwartmasker-roodbekwevers, een roodbruine wever, een paradijswida en een paar chinese dwergkwartels.

Ruim drie jaar geleden zag ik bij een handelaar een mooie troepiaal zitten in een heel klein hoekje van een kooi. Hij ging me zo aan m'n hart dat ik de vogel kocht. Daar ik eens had gelezen dat een troepiaal onbetrouwbaar kon wezen bij andere vogels, heb ik hem, toen ik hem in mijn volière deed, de eerste tijd goed in de gaten gehouden. Uit niets bleek dat hij de andere vogels kwaad deed. Wel bleek mij dat hij na een week de baas was, in die zin, dat hij het eerste bij de pas gevulde voederbak was en dat hij ook het eerste in vers badwater wilde baden. Zo is het ook gebeven, en de andere vogels zijn daaraan gewend geraakt. Baden doet de troepiaal graag en erg uitgebreid. Daarna neemt hij een plaatsje in de zon – als die tenminste schijnt – en is het een lust voor het oog om naar hem te kijken. Zijn mooi blauwzwarte verenpak schittert als zijde.

Zijn voer bestaat uit gemengd grasparkietenzaad, veel muur, onkruidzaden en appel. Universeelvoer neemt hij maar zelden. Het wil nog wel eens gebeuren dat de oranjewever met een andere vogel vecht. De troepiaal ziet

dat dan eerst een poosje aan en kennelijk als het hem te lang gaat duren en het hem teveel duikt hij midden tussen de vechtersbazen en maakt een eind aan het gekibbel.

Vorige zomer heeft hij het leven gered van mijn japanse nachtegaal. Wij zaten net koffie te drinken toen ik zag dat de troepiaal aan iets zat te trekken. Opeens zei mijn zoon: „Hij heeft een staart vast, daar zit een vogel”. Wat bleek nu? In de volière lagen twee grote stenen en tussen die stenen was een vrij nauwe spleet. De nachtegaal zat met zijn kop naar beneden vast in die spleet. Wij er vlug heen en het beestje bevrijd. Hij was volkomen bewusteloos. Ik heb hem in een kooi in de kamer gezet, lekker in het zonnetje. Na ongeveer een uur kwam hij bij en keek mij zo verwonderd aan alsof hij wilde zeggen: „Hoe kom ik hier nu terecht”. Ik heb hem wat eten en drinken gegeven en toen hij weer veel levendiger werd terug in de volière gebracht. Hij kon niet meer vliegen. Voedsel en water werden onder zijn bereik gezet. Dit duurde ongeveer vijf weken, totdat hij kennelijk weer op krachten was en op de wieken ging. De troepiaal en de nachtegaal zijn nu dikke vriendjes. Wil de eerste ook eens aangehaald worden dan kruipt hij heel dicht tegen de nachtegaal aan, die hem dan met zijn snavel door de kopveertjes strijkt. Andersom heb ik het nooit gezien. Zo zie je maar dat ook in de volière gevallen voorkomen waarin de ene vogel de andere redt.

ZEBRAVINKEN

Tekst: W. A. Tolman Foto's: G. Oppenborn

De zebravinken op bijgaande kleurplaat noemen we in de volksmond maskers, maar zij staan bij de burgerlijke stand officieel ingeschreven als **zwartmaskers**. Onze oosterburen vinden deze vogels marmerkleurig en hebben deze zebravinken dan ook betiteld als Marmosett.

De zwartmasker is één van onze populairste zebra's. Dit kunnen we vooral zien op onze tentoonstellingen, waar deze kleurslag altijd ruim vertegenwoordigd is. En het is niet zelden, dat juist een zwartmasker op de hoogste trede van het ereschavotje terecht komt. We mogen dan ook wel stellen, dat de zwartmasker betrekkelijk eenvoudig „volgens de standaard” is te kweken. Hier vloeit eigenlijk automatisch uit voort, dat een keurmeester aan deze kleurslag de hoogste eisen mag stellen. Hij zal dan ook tijdens de keuring de standaard behoorlijk strak aantrekken.

Na deze lovende woorden over de zwartmaskers zult u op de kleurplaat beauty's van vogels mogen verwachten. Het tegendeel is echter waar. De zwartmaskers op bijgaande foto's laten juist zien hoe de vertegenwoordigers van deze kleurslag **niet** moeten zijn.

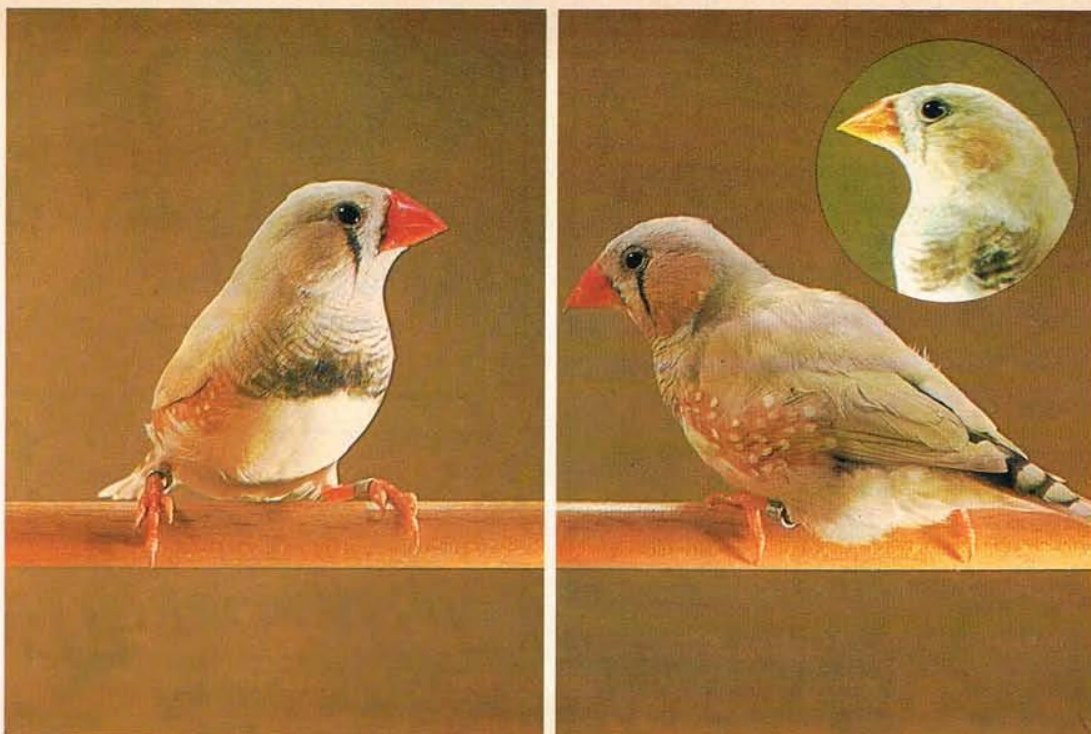
Laten we eerst de afgebeelde pop eens op de korrel nemen. We bepalen ons wederom tot de drie hoofdonderdelen van de zebravink (formaat - kleur - tekening). Het **formaat** van de pop is goed. Zij laat echt iets van het geblokte type zien, om maar eens een term uit de standaard te gebruiken.

De **kleur** van de pop is uitgesproken slecht. Hoe moet deze kleur dan wel zijn? De standaard doet dit af met één woord: **roomkleurig**.

Nu is het voornamelijk enigszins subjectief, hoe we ons de ideale roomkleur moeten voorstellen. Ik verwijs u naar een bekend merk koffiemelk uit het noorden des lands. Maar omdat je moeilijk met een fles koffiemelk naast je kunt gaan zitten keuren, zal het begrip roomkleur nog wel eens verschillend worden geïnterpreteerd. Niettemin zal ieder het er over eens zijn, dat onze pop veel te wit van kleur is. Een typisch „maskerfoutje” is, dat de pop nog een lichte aanslag op het voorhoofd laat zien.

De tekening van de pop is al even slecht. Het oogstreepje gaat nog, maar de staarttekening is bizar slecht. De rechts afgebeelde man laat de ideale staarttekening voor de zwartmasker zien. Poppen met zo'n mooie staarttekening liggen echter (nog) niet voor het oprapen. Zulke poppen zijn hun ge-

Gemaskerd bal

wicht in goud waard, want zij vererven veelal de ideale masker-eigenschappen. En dat doet de pop op de kleurplaat beslist niet. Deze vogel kunt u van mij dan ook cadeau krijgen.

Met 3 strafpunten in de kleur en eveneens 3 in de tekening, krijgt deze pop op het blauwe briefje de volgende rapportcijfers: 27-9-4-28-14 = totaal 82 punten.

Nu de beide afgebeelde zwartmaskermannen (laat u niet foppen door de fotograaf want het is niet één en dezelfde vogel!). Helaas is geen van tweeën een hoogvlieger (figuurlijk gesproken). De links afgedrukte man zien we slechts van voren, zodat het moeilijk is een totaalbeeld van deze vogel te vormen. Toch kunnen we al de volgende bezwaren aanvoeren: het formaat mag wat robuuster; de wangvlek is haast niet aanwezig (de standaard wenst: een oranje-bruine wangvlek, zo diep mogelijk van kleur); de borststreep zien we ook graag wat dieper (zwarter). Verder lijkt het mij, dat deze vogel toch wel een goede roomkleur laat zien. Bij zo'n zwakke borststreep is de staarttekening vaak navenant. Alzo zal de linker man uitkomen op 84 à 85 punten.

Blijft over de rechter man. Over het **type** zebra vink

wat deze vogel laat zien zijn we niet te spreken. De vogel zit te plat op de stok en heeft een lelijke knik in de nek (de ruglijn moet recht zijn). De roomkleur van deze vogel is eigenlijk al weer iets te bruin. De tekeningonderdelen welke zichtbaar zijn kunnen er best mee door. Een bijkomstig schoonheidsfoutje is de iets vergroeide bovensnavel. Het eindoordeel van deze vogel komt te liggen op 85 à 86 punten. Dat komt u misschien nogal hoog voor, want ik heb immers heel wat minder goede eigenschappen aangedragen. We mogen deze minder goede punten echter niet stuk voor stuk bestraffen, want dan wordt een keuring meer een **veroordeling** dan een **beoordeling**.

Aan het geelsnaveltje op de inzet valt helaas weinig te **beoordelen**. We gaan dit beestje dan ook op de volgende punten **veroordelen**: roomkleur veel te wit; snavelkleur moet feller geel; tekening (oogstreep-wangvlek-borststreep) moet veel dieper; het formaat is moeilijk te bekijken, maar zal ook wel niet denderend zijn. Over dit vogeltje valt jammer genoeg niets positiefs te schrijven, maar laten de zebra vink liefhebbers zich troosten met de gedachte, dat we met onze geelsnavels nog in een experimenteel stadium verkeren.....

Frans van der Poel, Griegstraat 50 in Tilburg, beoefent al heel wat jaren de liefhebberij. Vanaf zijn achtste jaar is hij met vogeltjes bezig; hij is nu 35. Zijn successen van de afgelopen jaren liggen in de specialistische sfeer, met name het kweken van vruchten- en insectenetende vogels. Hij zorgde daarbij ook even voor een wereldprimeur, want, voor het eerst werden in zijn volière turquoise tangara's in gevangenschap geboren. Dit vond plaats in 1974, in hetzelfde jaar dat hij ook een ruim aantal brilvogeltjes kweekte. Dit alles speelde zich af in een rijkelijk met vlier, coniferen, bruidsluier, brem etc. beplante volière. Deze volière is 8 m lang, 3 m breed en 2 m hoog. Over de verdere bouw en constructie heeft hij ons geen gegevens verstrekt, maar wellicht kunt u zich aan de hand van de foto toch wel een idee vormen.

In Sluis, Zeeuws-Vlaanderen, woont in de Ridderstraat 88 ons lid de heer R. Rijckborst. Ook al een geroutineerde want zo'n 10 jaar geleden begon hij aan de hobby. Aanvankelijk in een kleine volière van 1 vierkante meter groot. Nu beschikt hij over 2 ruime volières en de grootste ziet u op de foto. Deze is 8 m lang, 2,40 m breed en 1,80 m hoog. Het geheel is opgetrokken van houten delen en bevestigd op een gemetselde en nadien met cement bestreken fundering. Het bouwsel is ingedeeld in 3 afdelingen; rechts op de foto is een kweekruimte c.q. nachtverblijf voor kanaries. Het middelste gedeelte bestaat uit 3 vluchtjes voor de jongen en een 30-tal tropische vogels, het linkse gedeelte is weer een nachtverblijf. Beplanting in het open gedeelte is niet aangebracht. Nu leent een specifiek kanarieverblijf zich daar ook niet zo voor. In zijn tweede volière is die echter wel aanwezig, maar daarin houdt hij dan ook alleen maar wildzang. Aan het eind van zijn brief nodigt hij u uit eens een kijkje te komen nemen. Met de bekende Zeeuwsvlaamse gastvrijheid zegt hij dat iedereen van harte welkom is.

De laatste rit gaat naar Rotterdam. In de Heinlantstraat 55 woont de heer C. Verweij, die in 1974 met de vogelliefhebberij is begonnen en tot de bouw van een volière is gekomen. Hij zegt te hopen dat hij nog veel plezier van zijn vogeltjes mag hebben. Welnu, dat hopen wij ook en dat zal waarachtig wel lukken.

Tegen het schuurtje, waarin het nachtverblijf is geprojecteerd, bouwde hij de volière welke 2,40 m lang, 1 m breed en 1,90 m hoog is. Alleen de voorzijde is open en bespannen met gaas. De achterkant is van groenkleurig plastic golfplaatjes, de zijkant en het dak van transparant plastic golfplaatjes. De plaatsjes zijn bevestigd tegen een stevig houten raamwerk. Het dak is naar voren schuin aflopend met daaronder een gootje. Het regenwater wordt daarin opgevangen en afgevoerd naar een regenton. Dat water wordt later weer gebruikt als badwater en als gietwater voor de planten. Het gaas aan de voorkant is zwart gemaakt waardoor de inkijk in de volière niet door hinderlijke reflectie wordt gestoord. In de volière houdt hij voornamelijk prachtvinken zoals binsenastrilde, diamantvink, maar ook enkele Afrikaanse soorten alsmede zebravinken en japanse meeuwen. Door in het nachtverblijf verlichting en

DE VOLIÈRE

VAN DE MAAND

verwarming aan te brengen, heeft de heer Verweij voor zijn vogels ook voor een zo gunstig mogelijk verblijf in de koude periode gezorgd.

Dit was het dan weer; graag tot een volgende keer. Misschien staat uw volière er dan ook wel in. O, ja, als u nog geen foto met beschrijving heeft ingestuurd, kan dat natuurlijk, Postbus 74, weet u wel?

ysel

GOUDBUIKJE

We kennen van het goudbukje, *Amandava subflava*, slechts 2 ondersoorten. *A.s. subflava* komt voor van Senegal tot Ethiopië en Zuidwest-Arabië, zuidwaarts tot Oeganda en Kivu. Het is een enorm verspreidingsgebied.

Veel kleiner is het gebied van *A.s. clarkei* welke in enkele strekjes van Zuid-Afrika voorkomt.

Ze leven in vochtige specifieke grasgebieden, in struiken langs oevers van meren en rivieren en aan de randen van dorpen en steden mits er water in hun onmiddellijke omgeving is.

Hun voedsel bestaat uit zaden van grassen en insecten dat ze al scharrelend op de grond vergaren en daar ook verorberen.

Aan het einde van de regentijd en in het begin van de droge periode gaan ze over tot broeden. Het nest wordt gebouwd op 1-2 m hoogte tussen grasstengels. Met grassen en ander plantaardig materiaal wordt een bolvormig nest gebouwd met een insluitingetje in de zijkant en van binnen bekleed met veertjes.

Het mannetje draagt het materiaal voor het grootste deel aan, het vrouwtje ordent dit en in 2-3 dagen heeft zij de kraamkamer gereed.

Als ze reeds door andere kleine tropen of wevers gebouwde en verlaten nesten kunnen innemen doen ze dat. Vooral *A.s. clarkei* is wat dat betreft erg gemakzuchtig. De 4-6 witte eitjes worden plm. 11 dagen door in hoofdzaak het popje bebroedt. De nachten brengt ook het mannetje in het nest door. Na ongeveer 18 dagen vliegen de jongen uit. Per seizoen worden 2-3 broedsels afgewerkt. Na de broedtijd vormen ze samen met andere soorten vrij grote zwermen.

Er is een duidelijk verschil tussen man en pop. Zij is aanmerkelijk matter van kleur vooral op borst- en buikstreek en mist de rode wenkbrauwstreep.

De jongen zijn nog matter en meer bruiner van kleur dan hun moeder; hun snaveltje is zwart.

Met hun 9-10 cm grootte mogen we de goudbukjes als de kleinste zaadetertjes ter wereld beschouwen. Alhoewel . . . . zaadetertjes . . . . , wanneer ze jongen hebben is er wel degelijk behoefte aan dierlijk voer waarmee ze gedurende de eerste dagen hun jongen uitsluitend mee voeden. Dat is trouwens bij de meeste Afrikaanse soorten het geval met uitzondering van o.a. zilver- en loodbekjes wat meer echte zaadeters zijn.

J. Groenewoud uit Mantgum kweekt al gedurende enkele jaren achtereenvolgende kleine afrikaantjes. Dit gebeurt in een met verschillende heesters, coniferen, gras en riet beplante volière van 7 m lang, 2 m breed en 2 m hoog, waarin diverse soorten zoals blauwfazantjes, vuurvinkjes, ekstertjes, tiggervinken, granaat- en melba-astrilden en natuurlijk ook goudbukjes zijn ondergebracht.

Zijn goudbukjes nemen bij voorkeur een kanarie-nestkastje in gebruik waarin ze van hooi, malse grasstengels, uitgeplozen touw etc. een nest dat van binnen wordt bekleed met dierlijk haar en veertjes. Ook bouwen ze soms wel vrije nesten

welke dan zeer licht geconstrueerd zijn.

Eind mei hadden ze 4 eitjes welke afwisselend door man en pop werden bebroedt. In die tijd en ook wanneer er jongen zijn, verdedigen ze fel hun gebiedje, hoe klein ze ook zijn.

Toen de jongen 11 dagen oud waren zijn ze geringd (2 mm).

Als ze na plm. 3 weken uitvliegen zoeken ze de eerste 14 dagen toch tegen de avond het nestje weer op om daar gezamenlijk de nacht in door te brengen. Dit in tegenstelling tot zijn blauwfazantjes die de nachten in de struiken doorbrengen. Tijdens de broedtijd verstrekt Groenewoud een uitgebreid menu aan zijn prachtvinken. Naast het gebruikelijke mengsel zaden voor kleine tropen bestaat het uit gekiemde zaden vermengd met ei- en universeelvoer en veel insecten zoals larven, spinnetjes, torren etc. Deze insecten vangt hij dagelijks vers met een schepnetje. De oogst wordt dan in een glazen potje gedaan dat met een stukje nijlon waarin een gaatje is aangebracht wordt afgedekt. Wanneer die insecten door dat gaatje het potje verlaten worden ze al snel door de vogels gesnapt en dat dit een onontbeerlijk voedsel voor ze is getuige het kweekresultaat; 11 jongen in 3 rondes.

De jonge goudbukjes hebben een licht roze huid met wat zwart-grijze dons. De verhemeltekening bestaat uit 5 zwarte puntjes in de bovensnavel, het tongetje heeft 2 zwarte stipjes en een zwarte punt. In de ondersnavel is een halve maanvormige vlek met aan elke kant een klein zwart stipje, witte snavelverdikking en 2 zwarte vlekken bij de boven- en ondersnavel.

De jeugdruï begint wanneer ze plm. 10 weken oud zijn en duurt 3-4 weken. Het verdient aanbeveling om de jonge goudbukjes, zodra ze zelfstandig zijn, dat is ongeveer 14 dagen na het uitvliegen, bij de ouders weg te halen. Dit om twistpartijen en storing van een volgend legsel te voorkomen. Overigens is dit wel afhankelijk van de ruimte waarin ze verblijven. In een ruime volière, zoals Groenewoud die heeft, zal dat waarschijnlijk niet zo noodzakelijk zijn.

De
sel

Een kleine zeven jaar geleden, om precies te zijn op 5 augustus 1968, werd ik door een jachtopziener uit de Noordoostpolder opgebeld, met de mededeling dat hij een vogel gezien had, die hij niet thuis kon brengen. Het was in de buurt van Rutten en onmiddellijk ben ik er heen geraced.

Na ongeveer een kwartier speuren kregen we inderdaad de rara avis in het vizier. Het bleek een notenkraaker te zijn, ook de eerste die ik in levende lijve te aanschouwen kreeg. (Nadien regende het telefoontjes en er bleek dan ook een invasie op gang gekomen te zijn.).

Wild

Het zijn in één woord prachtvogels, deze „vreemdelingen“. Ik heb ze uit en te na kunnen bewonderen: ze zijn ongeveer zo groot als een kauwtje, hebben een donkerbruine schedel, zijn „bont“ getekend op hals, bovenrug en onderdelen, hebben een zwarte staart met witte eindband en idem gekleurde vleugels, en witte onderstaartdekveren.

Drie dagen na de eerste waarneming in de Noordoostpolder ben ik met m'n vriend, de bekende Zaanse vogelfotograaf Cees Scholz, de gehele dag wezen zwerven door de bossen in de buurt van Kraggenburg, op zoek naar een „foto-object“. Op een door kleine sparretjes omringd grasveld ontdekten we twee exemplaren, die ik maar zal betitelen met de „wilde“ en de „tamme“. De één liet zich namelijk benaderen tot op een afstand van één meter, terwijl de andere er vandoor ging als we er nog een meter of drie, vier bij vandaan waren. Eigenlijk belachelijk om zoiets „wild“ te noemen! Maar deze vogels kenden hun grootste vijand, de mens, nog niet.

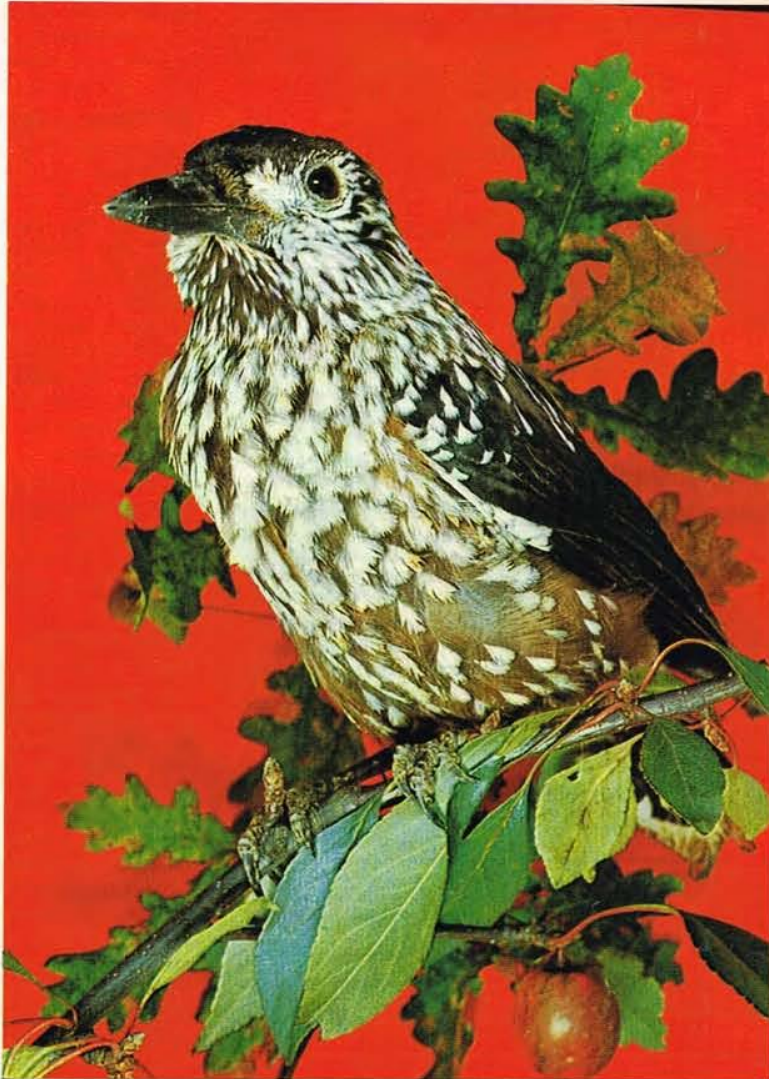
Twee ondersoorten

Wij onderscheiden twee ondersoorten bij de notenkraakers, namelijk de diksnavelige (*Nucifraga caryocatactes caryocatactes*) en de dunsnavelige (*Nuci-*

DE NOTENKRAAKER

tekst: Meindert de Jong

foto: Horst Müller

fraga caryocatactes macrorhynchos). De eerstgenoemde heeft, voor zover mij bekend, slechts drie maal acte de présence gegeven binnen onze grenzen, althans na 1900 en wel in de jaren 1911, 1936 en 1968. De andere is een zogenaamde „onregelmatige gast“, een invasiegast in het winter halfjaar, maar de invasie van 1968 — de grootste van deze eeuw — begon begin augustus met zelfs al enkele „voorlopers“ in juni en juli! In 1969 is een aantal vogels achtergebleven, hetgeen zelfs in een broedgeval resulteerde! Het is bijzonder curieus dat de diksnavel véél minder vaak verschijnt dan de dunsnavel, hoe-

SANDERS

ARNOLD v. GELDERWEG 103 - GRAVE - TELEFOON 08860-3941 / 3942 en 3943

ORNIVIT

Compleet vitamine preparaat, ter bevordering van:
Gezondheid - Groei - Bevruchting - Voortplanting - Verkrijgbaar in korrel en vloeibare vorm.

RUBICANNA

Voor uw Roodkleurige vogels. - In korrel en vloeibare vorm.

CHANVIT

Bevordert zang en paring. - In korrelvorm.

OLIGOSAN

Mineralen en Spooorelementen. - In korrelvorm.

STIMUCHOL

Voor een goede en volledige rui. - In korrelvorm.

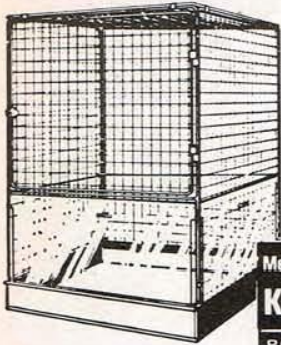
TARWEKIEMOLIE

Bron van vruchtbaarheid.

NIEUW! PARADISO - KOMECO ZELFBOUW VOLIERES

Geheel metalen zelfbouw kamervolières van genormaliseerde elementen. Steeds uit te breiden en onder te verdelen. Twee standaard-uitvoeringen met on-eindig veel combinatiemogelijkheden. Het past altijd! Gegarandeerd!

PARADISO-KOMECO VOLIÈRE geen kooi, maar een echte vogelwoning!

Roestvrij, morsvrij, en hygiënisch. Waterdichte schuiflade. Gemakkelijk toegankelijk, veilig af te sluiten. Geen zichtbelemmering!

Montage? Het werk van een ogenblik. Geen gereedschappen nodig!

Stuur de BON of schrijf een briefkaart aan:

Metaalwarenfabriek Hulskamp n.v.

KOMECO - DIVISION

POSTBUS 52 TE ALKMAAR

BON Zend mij Uw rijk geïllustreerde prospectus met technische beschrijving en prijslijst van de **PARADISO-KOMECO ZELFBOUW VOLIÈRES**

Naam: .....

Adres: .....

Plaats: .....

EDELCHÉMIE B.V. PANHEEL
vecht voor een schoner milieu

Fabriceert: NEOFLEX-E-3-X, de beproefde frisse INSECTENDODENDE verf voor uw hokken, volière, broednesten etc. Het gebruik van insecticide is 100x minder.

Nu ook verkrijgbaar via uw vereniging
NEVEX het nieuwe spuitmiddel op basis van Pyrethrum. Niet schadelijk. In flessen van 1 liter.

Bel ons op:
telefoon 04756 - 21 19 of 04748 - 13 06.

wel hij zijn broedgebieden heel wat dichterbij heeft, namelijk in het midden en noorden van Europa, terwijl de dunsnavelige subspecies domicilie heeft in Siberië. Men zou echter beter kunnen spreken van langsnavel en kortsnavel notenkrakers. Er is namelijk maar weinig verschil in dikte, maar in lengte des te meer. Trouwens ook het woord notenkraker is niet geheel correct, want de vogel kraakt de noten niet maar hakt ze kapot. Dit komt tot uiting in de wetenschappelijke naam, die „notenbreker“ betekent. De Franse en Duitse benamingen „casse-noix“ en „Nuszhacker“ zijn dan ook juist.

Wat brengt ze hierheen?

Wat brengt de vogels hierheen? Is het overbevolking? Dat lijkt me onwaarschijnlijk; meer voor de hand liggend is voedselschaarste dunkt me. Het hoofdvoedsel bestaat namelijk uit zaden van de arve, een Siberische den met grove naalden en ronde kegels, hoewel ze ook hazelnoten en bessen van juniperus graag nuttigen.

Bij ons hadden ze het vooral op insecten gemunt, vooral bijen. Kwam een hommelt langs gesnord dan maakte de vogel even een vliegspiongetje en de „zoemer“ was wijlen. Ook jakkerden ze wel achter insecten aan op vliegenvangersmanier.

Hamsteraars

In hun vaderland staan de notenkrakers bekend als hamsteraars, evenals hun familielid, de Vlaamse gaai bij ons. Ze zoeken zaden en noten op, verzamelen die in de keelzak en verstoppen ze later. Niet zelden worden dergelijke voorradjes later „vergeten“.

Broedgewoonten

Reeds in maart, als alles nog dik onder de sneeuw ligt, beginnen deze vogels met de nestbouw. De toekomstige kinderkamer bevindt zich altijd in een naaldboom, op een stevige tak dicht bij de stam. Het nest wordt uit vier lagen opgebouwd: eerst de fundamente van dorre takken, dan een laag in-eengeweven korstmossen, vervolgens isolerende, warmte-bewarende spaanders vermolmd hout en tenslotte een bedje van droge grassen, plantevezels, worteldraadjes, mos en veertjes (van het dier zelf). De eieren, die veel weg hebben van kleine ekster-eieren, worden allen door het vrouwtje bebroed. Na het leggen van het eerste ei gaat ze reeds zitten. „Da's laugisch hè?“ anders zou alles prompt stuk vriezen. Het mannetje brengt haar geregeld allerlei snavelkost. Na 16 tot 19 dagen worden de drie tot vijf jongen geboren, die het nest ruim drieënhalve week later verlaten, hoewel ze dan nog niet goed kunnen vliegen. En nu maar wachten op onze volgende invasie . . . .

SPECIALCLUB JAPANESE MEEUWEN

Op 7 juli jl. is te Arnhem een speciaalclub Japanse Meeuwen opgericht. Voor geïnteresseerden verwijzen wij gaarne naar de eerste pagina van dit nummer, waarin u niet alleen de hoogte van de contributie maar ook de naam en het adres van de secretaris en de penningmeester kunt lezen. Wij wensen de nieuwe speciaalclub een erg goede start en vanzelfsprekend een tot ziens bij de bondskampioenschappen in Rotterdam.

IJSVOGEL

(Alcedo Atthis)

door G. A. M. Oijen

Eeuwen geleden hebben de verre voorouders van de kleinste en bontste soort van de ijsvogels hun tropisch vaderland verlaten om aan de heldere Europese wateren te komen vissen.

Helder, stromende beekjes met stille bochten en hoge zandige of lemige oevers, omzoomd met laag hakhout, vormen ook nu nog het ideale woongebied voor en van hun nakomelingen. Zo'n biotoop waar ik de ijsvogels regelmatig heb waargenomen, vinden we in het natuurreservaat „Het Leudal". In het hart van dit Middenlimburgs reservaat, waar de Leubeek en Zelserbeek op nog geen kilometer van elkaar diepe, schilderachtige dalen in de zandheuvels hebben uitgeslepen, voelt dit pareltje uit onze avifauna zich uitstekend op zijn gemak.

Fel gekleurd verenkleed

De ijsvogel, die ook wel ijsvink of waterspecht wordt genoemd, is zo groot als onze huismus. Hij heeft een opvallend korte staart maar daarentegen een grote kop en een evenzo lange, forse snavel. Zijn verenkleed vertoont aan de bovenzijde een mengeling van blauw- en metaalgroen. De onderzijde en wangen zijn roodbruin, terwijl keel, rugstreep en halsvlek wit zijn.

Met dit schitterende verenkleed zou de ijsvogel echter niet altijd getooid zijn geweest. Volgens een aardige, oude legende zou de ijsvogel eens een opvallende grijze vogel zijn geweest, die zijn felgekleurde pakje pas kreeg toen hij de Ark van Noë verliet. Hij vloog toen namelijk recht naar het westen de ondergaande zon tegemoet welke zijn borst roestbruin verschroeide, terwijl zijn rug het groenachtig blauw van de avondhemel weerspiegelde. Is dat misschien de reden, waarom de ijsvogel bij voorkeur in de zonneschijn laag boven de waterspiegel vliegt? Voor de toeschouwer lijkt het in ieder geval alsof hem een glinsterend juweel voorbij flitst.

Formidabel duikvissertje

In het vroege voorjaar verdedigt het bonte paartje het gekozen territorium tegen alle soortgenoten met onstuimige aanvallen en gillende fluittonen. Tussen deze bedrijven door kijkt het naar een passende woongelegenheid uit. In de regel wordt van een huurwoning afgezien en kiest het voor eigenbouw. Niet zonder moeite boren ze met hun snavel en krabben de ijsvogels met hun tenen een horizontale iets olopende, gang in de hoge zandige oevers uit. Het einde van deze, circa een meter lange, nestgang wordt komvormig verbreed waar het ijsvogelsdametje

vijf tot zeven witte eitjes op een laag van uitgebraakte botjes en visgraten legt. Gedurende drie weken wordt de broedzorg om beurten verricht en begin of midden mei komen de jongen uit. Voor de ouders breekt dan een tijd van eindeloos fourageren aan. Op een overhangende tak boven het water gezeten, spieden ze naar voorbij zwemmende waterinsekten en visjes. Een duikvlucht, soms al biddend boven het water via een stootduik, en daar komt het visertje met de prooi boven water. Een visje slaat de ijsvogel meestal op de oever tegen een tak of zoiets dergelijks dood en slikt dit dan in zijn geheel door. Heeft hij echter jongen te verzorgen, dan schiet hij pijlsnel met zijn vangst de nauwe (± 5 cm) nestgang in. Al spoedig ontstaan aan de ingang hiervan twee uitgeholde rem- en aanloopbanen. Hier en aan de daaruitredende vislucht kunnen we gemakkelijk een bewoonde ijsvogelnestgang van rattegangen onderscheiden.

Na ruim drie weken wordt het daarbinnen benauwd en het ene jong na het andere verschijnt onbeholpen en ruig als een egel aan de uitgang. Vuil van de door de nestgang afgelegde weg, schudden ze uit de veerstoppels. De veren welke na een week al zijn uitgekomen, blijven namelijk in een soort schede ter bescherming opgeborgen totdat de jongen naar buiten komen. Wanneer ze het vuil van zich hebben afgeschud, geschiedt het wonder. De veeromhulsels vallen van de veren af en het kleurige verenkleed komt kant en klaar te voorschijn.

Het ijsvogelgezinnetje blijft enige tijd bij elkaar, totdat de jongen handig genoeg zijn om voor zichzelf te zorgen.

De ijsvogel is een standvogel, maar daar waar in de winter het water bevroest, is hij trekvogel.

Door Goden begunstigd

Zoals reeds gezegd, zijn onze ijsvogels eigenlijk van tropische afkomst, waar overigens nog 86 soorten leven. In de loop der tijden hebben ze zich op uitstekende wijze in de visvangst gespecialiseerd en hebben zich daarbij steeds verder van het land hunner herkomst verwijderd. Bij de Grieken was de ijsvogel al bekend, en hoe!

De Grieken beschouwden de ijsvogel nl. als de grote vriend van Eolus, de god van de wind, wiens dochter Alcyonia naar hem genoemd was. Zij was gehuwd met een zekere Ceynx, een zoon van Hesperus. Toen deze bij een schipbreuk omkwam, eiste Alcyonia haar gemaal terug. Blijkbaar zonder succes, want zij stortte zich in wanhoop in zee. Dit ging Eolus echter iets te ver en hij gebood de wind te gaan liggen en bracht de golven tot bedaren. De andere goden werden geroerd door dit liefdesverdriet en veranderden Alcyonia en Ceynx in ijsvogels. En deze episode speelde zich af zeven dagen vóór en zeven dagen ná het wintersolstitium (zonnestilstand) der zonnende van 21 december.

Deze dagen waren de zeeman uiteraard bijzonder welkom, daar de zeewegen dan volkomen veilig waren. Door de Grieken werden deze dagen dan ook prompt aan de ijsvogels toebedeeld om hun eieren uit te broeden en de jongen op te kweken. Zij waren er immers rotsvast van overtuigd, dat het nest van een ijsvogelpaar in volle zee op de baren dreef.

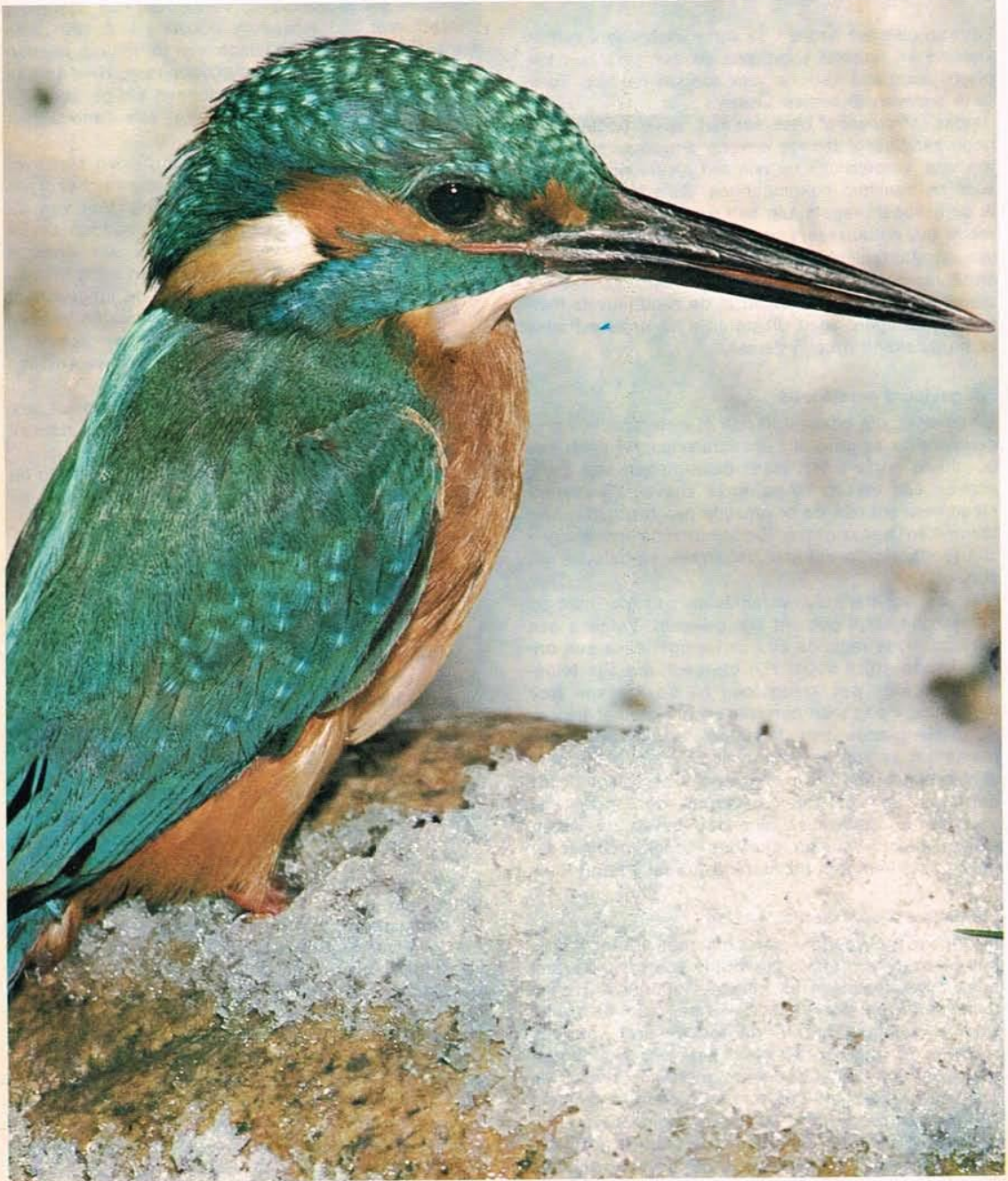

Ze noemden de ijsvogels dan ook Halkyons (Hal = uit zee, en kyon = drachtig, ontvangende). Aan deze legende zou Willem van Oranje zijn wapenspreuk „Saevis tranquillus in indus” (Rustig temidden der woelige baren) hebben ontleend.

Veel gevaren

Ijsvogels zijn aan veel gevaren blootgesteld en vooral onder de jongen is het sterftcijfer vaak hoog. Dit komt voornamelijk omdat zij een te grote prooi te gulzig hebben doorgeslikt en hierin dan stikken.

Ook schieten in de winter veel ijsvogels onder het ijs als ze een prooi naduiken en verdrinken voordat ze een uitweg hebben gevonden. Door de sterke vervuiling van de wateren wordt de ijsvogel in steeds grotere voedselnood gebracht daar zijn hoofdvoedsel (vis) hierin niet meer kan leven. Hierdoor worden ze gedwongen zich terug te trekken en zich soms op die plaatsen (viskwekerijen) vestigen waar ze minder gewent zijn. Op plaatsen waar door waterzuivering de kwaliteit van het beekwater wordt verbeterd (zoals in het Leudal), verschijnt gelukkig weer prompt dit zo tropisch aandoende vissertje.

De

ssel

IJSVOGEL VIST IN TROEBEL WATER

tekst: F. Jaarsma

Hoewel ik geen vogelwaarnemer ben in die zin, dat ik er 's morgens voor dag en dauw op uit trek om gewapend met een verrekijker op de loer te gaan liggen, zal ik toch tijdens mijn vele tochten door het Twentse landschap altijd mijn ogen en oren wijd open houden om te kunnen genieten van al dat gevederde moois dat er in deze streken nog rondvliegt.

En aangezien ik naast de vogelsport nog de wielersport beoefen, fiets ik uit dien hoofde in het seizoen vrijwel elke dag enkele uren over de Twentse binnenwegen en maak dan graag van de gelegenheid gebruik om de natuur op me in te laten werken, mijns inziens een goede compensatie voor de lichamelijke inspanning.

Zo heb ik dan ook meerdere malen exemplaren van een voor ons land bijzondere vogelsoort kunnen waarnemen, ik denk b.v. aan de notekraker, een kraaiachtige uit noordelijke streken, bruin met witte spikkels, iets kleiner dan een kauw maar duidelijk veel groter dan een spreeuw, waar hij wel wat op lijkt. Deze vogel werd tot nu toe twee keer door mij gesignaleerd, een keer nabij Delden en een keer in de buurt van Almelo. Dit is inmiddels echter al weer enkele jaren geleden, nadien heb ik deze soort hier niet meer gezien.

Allerlei soorten spechten daarentegen huizen nog vrij talrijk in de Twentse naald- en loofbossen, die echter helaas steeds verder inkrimpen, denk maar eens aan de E-8 die dwars door de prachtige bossen van het landgoed Twickel werd aangelegd.

De groene specht, de kleine bonte specht en de grote bonte specht zijn nog regelmatig waar te nemen. Afgelopen najaar verkoos de grootste bonte soort zelfs nog even onze tuin als rusplaats, waar hij tegen een seringenboom bleef hangen om daarna zijn weg te vervolgen.

Zeldzamer is de zwarte specht met zijn rode kuif,

die toch broedvogel is in het Nijreesbos nabij Almelo, zoals ik heb kunnen constateren.

De merkwaardigste ervaring heb ik echter in november '74 opgedaan, toen ik, met de wintertraining bezig zijnde, even stond uit te puffen na een vermoedende veldloop langs de oevers van het Twentekanaal.

Het was juist op de plek waar de Weezebeek, eens een helder snelstromend riviertje, nu een stinkend open riool, komend van Almelo onder het kanaal wordt doorgeleid en aan de overkant zijn weg vervolgt om tenslotte in de Regge uit te komen. Weliswaar is er de laatste jaren een kleine verbetering gekomen in de toestand van dit watertje, er zijn zuiveringsinstallaties gebouwd en men beweert zelfs dat er over een paar jaar weer vis zal zwemmen — nu is er elk leven echter nog onmogelijk. Juist daarom is mijn waarneming des te vreemder. Ik zat namelijk gehurkt over het inktzwarte water van de beek te staren, toen mijn aandacht werd getrokken door een felgekleurd glanzend vogeltje dat vlak boven het water mijn richting kwam uitgevlogen. Ik dacht eerst aan een zwaluw, maar omdat ik me meteen realiseerde dat het november was, begreep ik dat dat wel een zeer domme gedachte moest zijn. Toen het diertje me tot op twee meter genaderd was, kreeg het me in de gaten, draaide zich in de vlucht om en keerde dezelfde weg terug om een honderdtal meters verder in de wallekant neer te strijken. Inmiddels was me zijn identiteit duidelijk: het was een ijsvogel! Geen twijfel mogelijk: zijn roestbruine borst, briljantflonkerende blauwgroene bovenzijde, fraaie oogstrepen en lange spitse snavel sloten elke andere conclusie uit. Maar je vraagt je wel af wat een ijsvogel boven zo'n vervuild beekje te zoeken heeft! Want vis zal ie er beslist niet in vinden!

Waarschijnlijk betrof het hier een rondzwerfend exemplaar, dat in het nabije Twentekanaal, dat wél zeer visrijk is, zijn kostje opscharrelde.

Bij het riviertje de Dinkel in de omgeving van Dene-kamp heb ik vaker ijsvogels gezien en het schijnt dat ze daar ook wel broeden. Dat deze pijlsnelle harpoeniers aan het Twentekanaal zouden broeden lijkt me echter onwaarschijnlijk.

Hoewel ik later nog verschillende keren naar diezelfde plek ben teruggegaan, heb ik de vogel dan ook nooit meer gezien. Maar telkens als ik weer in de buurt kom, blijf ik wél naar 'm uitkijken. Want je weet maar nooit...

N_vV Boekenservice

EEN BOEK OVER DE HOBBY IS EEN IDEEAAL GESCHENK
WIJ KUNNEN ALLE BOEKEN OP HET GEBIED VAN DE VOGELLIEFHEDBERIJ LEVEREN.

Raadpleeg onze boekenlijst. Ook de niet daarop voorkomende en door u gewenste titels zijn leverbaar.

UW BSTELLINGEN WORDEN ZONDER BIJKOMENDE KOSTEN, DUS FRANKO, THUIS BEZORGD!

Uw vogels hebben aan Sluis Ei-Krachtvoer meer dan genoeg.

De moderne voedingsleer toont aan dat de overgang op speciale producten - zoals opfokvoer - tijdelijk konditie-verlies bij uw vogels veroorzaakt.

Juist aan het begin van de kweekperiode waarin veel van uw vogels wordt gevraagd (nest maken, eieren leggen, broeden enz.) mag dat niet voorkomen. Een optimale kweekconditie van uw vogels betekent meer eieren en meer jongen van betere kwaliteit.

Objektief is vastgesteld dat kweekresultaten aanzienlijk verbeteren als het hele jaar door Sluis Ei-Krachtvoer wordt gebruikt.

Sluis Ei-Krachtvoer is weliswaar wat duurder dan andere

produkten. Maar daar staat heel wat tegenover.

Sluis Ei-Krachtvoer is:

1. altijd konstant van samenstelling,
2. altijd vers door de nieuwe verpakking,
3. zeer licht verteerbaar,
4. verkrijgbaar in verpakking van o.a. 1kg,
5. verrijkt met groente,
6. compleet kracht- en opfokvoer.

Neem de proef eens en let op de resultaten.

Sluis

Sluis vervangt de natuur.

19 KLEUR KANARIE

door H. J. Veerkamp

DE INOFAKTOR

De groep inokanaries laat onderling een duidelijk pigmentverschil zien. We hebben hier te maken met volkomen verschillende verschijningsvormen. Enerzijds de ino's, die genetisch tot de groen- en bruinserie behoren, met een warmbruin getekend pigmentpatroon; de zogenaamde PHAEO'S.

Anderzijds de ino's die tot de agaat- en isabelserie behoren, welke nauwelijks of een vervlakte pigmentatie bezitten.

Dat de werking van de deelnemende factoren hiervoor verantwoordelijk is, zal ik trachten duidelijk te maken.

De Phaeo (ino)

De phaeo kenmerkt zich door een warmbruin uiterlijk. Een pigmentatie die veroorzaakt wordt door het korrelvormig roodbruin-phaeomelanine, hetgeen zich aftekent door een schubvormige markering in rugdek- en schouderdekveren.

De vleugelpennen zijn bruin omzoomt. De staartpennen in minder of meerdere mate bruin. Dat deze typische vorm van pigmentatie zich alleen kan ontwikkelen bij de ongemuteerde phaeomelanine, dus bij de groene en bruine vogel, is als volgt te verklaren. De 'inofactor' belet, belemmerd, de productie van zwart en bruin eumelanine. Doordat in de toppen van de contourveren alleen phaeomelanine aanwezig is, zal dit door de afwezig-

heid van eumelanine resulteren in een schubvormig effect.

Begrijpelijk dat de kwantiteit en de kwaliteit van het phaeomelanine, de **sterktewerking** van de inofactor, dus de beletting van eumelanine, bepalend is voor de phaeoverschijning. Daar ook het eumelanine uit de ogen verdwenen is, hebben de ino's een rode oogkleur. Zo kan men niet altijd direct zien of de phaeo tot de groen- of tot de bruinserie behoort.

De donskleur geeft dan een indicatie, de phaeo die de factoren voor groen maskeert is zwartgrijs en de phaeo die bruin maskeert heeft lichtbruine dons.

Gedurende het dragen van het jeugdkleed zijn mannen en poppen nauwelijks van elkaar te onderscheiden. Tijdens de kleine rui verliezen de groene en bruine mannen, de phaeo's dus, een gedeelte van de bruinpartijen. Bij de poppen kan het iets toenemen. Naarmate de jeugdruï vordert zal het schubpatroon zich ontwikkelen.

Alhoewel het schubpatroon meestal bij de poppen beter tot zijn recht komt, komen er bij de mannen ook wel fraaie exemplaren voor; echter meer uitzondering dan regel.

De ino in de agaat- en isabelserie

Deze ino's kenmerken zich niet alleen door de rode oogkleur, de werking van de inofac-

tor is dusdanig dat er van pigmenttekening geen sprake is. De agaats-ino is meestal uiterlijk pigmentloos. De isabel-ino heeft een pigmentatie in de vorm van een crème-achtige lichtbruine sluier.

Dit is als volgt te verklaren. De agaats en de isabel bezitten de **eerste reductiefactor** (opbleekfactor) die een afzwakking van pigment teweeg brengt, in het bijzonder in de toppen van de contourveren. De inofactor doet de eumelanine verdwijnen met als gevolg dat door de gezamenlijke werking van de opbleekfactor en de inofactor de verschijningsvorm ino ontstaat.

Afhankelijk van de sterktewerking van genoemde factoren en deelneming van andere factoren die pigmentbepalend zijn is het mo-

gelijk een zuivere **albino**, **rubino** of **lutino** te fokken. Dus een witte, oranje-rode of gele vogel met rode ogen.

De vererving van de inofactor

De inofactor is **recessief** (terughoudend) en vererft **onafhankelijk**. Dit houdt in, dat de inofactor dubbel aanwezig moet zijn om in uiterlijk zijn werking kenbaar te maken.

Het symbool voor de ongemuteerde factor is **ino*** en voor de gemuteerde vorm **ino**.

Zoals bij elke recessief-onafhankelijk vererfende factor het geval is, zijn er 5 paringsmogelijkheden.

Het maakt geen verschil welke van de oudervogels de inofactor heeft, de uitkomsten blijven hetzelfde.

$$1 \quad \frac{\text{ino}}{\text{ino}} \times \frac{\text{ino}}{\text{ino}} \quad \text{uitkomst } 100\% \quad \frac{\text{ino}}{\text{ino}}$$

$$2 \quad \frac{\text{ino}^+}{\text{ino}^+} \times \frac{\text{ino}}{\text{ino}} \quad \text{geeft } 100\% \quad \frac{\text{ino}^+}{\text{ino}} \quad (\text{split-ino})$$

Zoals u ziet geeft de paring van een niet-ino x ino, alleen splitvogels. In paring nummer 3 ziet u dat als men deze onderling paart, de verhouding 1 : 2 : 1 (splittingswet van Mendel) opgaat.

$$3 \quad \frac{\text{ino}^+}{\text{ino}} \times \frac{\text{ino}^+}{\text{ino}} \quad \text{geeft } 25\% \quad \frac{\text{ino}^+}{\text{ino}^+} \quad 50\% \quad \frac{\text{ino}^+}{\text{ino}} \quad 25\% \quad \frac{\text{ino}}{\text{ino}}$$

Deze paring levert reeds ino's op, doch driekwart van de jongen zijn uiterlijk niet-ino. Alleen proefparingen kunnen bewijzen welke van hen split voor ino zijn.

Hierbij zij opgemerkt dat men dikwijls bij de splitvogels afwijkingen in de rugdekveren kan opmerken, in de vorm van enkele licht omzoomde veertjes. Paringen met dergelijke vogels hebben mij nog nooit teleurgesteld. Steeds hebben zulke vogels mij ino's opgeleverd.

De meest toegepaste paring is nummer 4. Er wordt beweerd dat jongen uit deze paring sterker zouden zijn dan uit de paring ino x ino.

$$4 \quad \frac{\text{ino}^+}{\text{ino}} \times \frac{\text{ino}}{\text{ino}} \quad \text{geeft } 50\% \quad \frac{\text{ino}^+}{\text{ino}} \quad 50\% \quad \frac{\text{ino}}{\text{ino}}$$

Als laatste mogelijkheid paring nummer 5, split-ino maal niet-ino.

$$5 \quad \frac{\text{ino}^+}{\text{ino}} \times \frac{\text{ino}^+}{\text{ino}^+} \quad \text{geeft } 50\% \quad \frac{\text{ino}^+}{\text{ino}} \quad 50\% \quad \frac{\text{ino}^+}{\text{ino}^+}$$

(vervolg z.o.z.)

U begrijpt dat deze paring een onzekere zaak is. Alleen proefparingen zullen hier uitkomst kunnen geven. De meest voordelige weg is dan, om de paring aan een ino toe te passen. Op de tweede plaats de terugparing aan de oudervogel waarvan men weet dat die splitino is en als derde en laatste mogelijkheid de onderlinge paring broer maal zus. Keurtechnisch heeft men de ino's verdeeld in 2 klassen. De phaeo's, als bruine kanaries met schubtekening in klasse 29 en in klasse 31 zijn de kanaries met rode ogen zonder of zonder noemenswaardig pigment onderge-

bracht.

Voor de liefhebber die gesteld is op vetstofkleurige vogels met rode ogen, liggen er genoeg wegen open om die te bereiken. Ik denk hierbij aan het inkruisen van de isabelopaal, de satinet en voor degenen die van experimenteel fokken houden zijn er legio mogelijkheden via kruisingen van ino maal vetstof. Een en ander is door mij beschreven in het boekje „Kleurkanaries kweken kunt u ook”.

De volgende keer zullen we de satinetfaktor onder de loupe nemen.

OVERPEINZINGEN VAN EEN VOGELLIEFHEBBER WAAROM HOUD IK VOGELS?

tekst: S. H. Carolus

Ik heb in mijn tuintje, tegen de muur van een schuurtje, een volièrre, waarin ik een aantal vogels houd. De volièrre is niet erg groot, nl. maar zo'n twee bij één meter, maar toch wel zo groot, dat mijn vogels er zich vrij aardig in kunnen bewegen. In deze volièrre heb ik een paartje zilverkwartels, wat kanaries, een paar diamantvinken en enige zebra-vinken.

Waarom houd ik nu eigenlijk die vogels? Dit is een vraag, waarover ik zo wel eens aan het mijmeren ben in mijzelf, maar waarop niet zo eenvoudig een bevredigend antwoord is te geven. Door mijn gedachtenkronkels hierover in dit artikel eens onder woorden te brengen, zal ik trachten een oplossing voor mijn probleem te vinden.

Nu ben ik van nature een vrij zachtvaardig mens, heb veel respect voor de natuur en al wat daarin leeft en groeit, in welke vorm dan ook, dierlijk of plantaardig, en ik wil geen mens of dier bewust kwaad doen. Maar toch stop ik een aantal levende wezens in een beperkte ruimte bij elkaar in gevangenschap, terwijl deze dieren mij of mijn gezin nog nimmer enig kwaad hebben gedaan. In feite is dit een daad, die geheel in strijd is met mijn aard en mijn principes, maar ik doe het toch. Waarom nu beperk ik vrolijke, levenslustige, onschuldige wezens in hun vrijheid? Waarom grijp ik zo cru in in hun natuurlijke levensvorm EN GENIET IK DAAR BOVENDIEN NOG VAN? Ben ik dan in wezen toch een sadistisch, egoïstisch en bruto schepsel? Schep ik dan toch behagen in het leed van anderen? Heb ik dan toch eigenschappen in mij, die ik zo in anderen verafschuw?

Natuurlijk geef ik mijn vogels goed te eten en te drinken, houd ik hun verblijf rein en zindelijk, bescherm ik hen zoveel mogelijk tegen katten en ongedierte en tracht ik het hen zo plezierig mogelijk te maken, maar toch dwing ik hen te leven in voor hen onnatuurlijke omstandigheden, in niet door hen zelf uitgezocht gezelschap en mogelijk in een hun vijandig klimaat.

Als ik hier zo over filosoofeer, fluistert mijn tweede ik mij al gauw vergoelijkend in: „Ja, dat is wel zo, maar aan de andere kant zijn ze in mijn volièrre van

de wieg (lees nest) tot het graf toch maar goed verzorgd; ze hebben een mooi hok met voldoende schuilplaatsen en nestgelegenheden, ze hebben hun kostje voor het kauwen, zonder gevaar te lopen vergiftigd te worden door allerlei insecticiden, ze hebben geen last van hun natuurlijke vijanden, ze hebben dus in het geheel geen zorgen”.

Ja, in feite is het zelfs zo, dat mijn vogels in gevangenschap in het algemeen veel ouder worden dan hun collega's in de vrije natuur. Dit alles dan volgens mijn tweede ik. En omdat ik mijn vogels niet graag wil missen, geloof ik dat dan ook maar al te grif. Maar toch... mijn twijfel blijft. Tenslotte zijn ze niet vrij...

Aan de andere kant geloof ik niet dat mijn vogels zich ongelukkig voelen in hun gevangenschap. Integendeel, als ik zie hoe vrolijk zij met elkaar optrekken, hoe hun oogjes tintelen en schitteren van levenslust en ondeugendheid, hoe mooi glad en strak hun verenpakje is en hoe vol overgave zij hun hoogste lied zingen, hun nesten bouwen en hun kroost grootbrengen, kan ik moeilijk anders doen dan geloven dat zij zich gelukkig voelen. Maar toch... vrij zijn ze niet!

Blijft nog steeds de vraag: „Waarom houd ik vogels?”

Is het uit winstbejag? Neen, beslist niet, want ik heb er nog nooit een cent aan verdiend. Mijn ervaring is nl., dat ik, als ik vogels wil kopen, er behoorlijk voor moet betalen, maar dat ik, als ik vogels wil verkopen, er maar heel weinig voor krijg. Als ik dan de kosten voor goed zaad en ander voer daarbij in aanmerking neem, zit er alleen maar verlies in. Niet dat ik dat erg vind, want tenslotte kost elke hobby geld.

Niet uit winstbejag dus. Maar waarom dan wel? Is het uit sadisme? Onmogelijk. Ik ben pertinent geen sadist en ik geniet dan ook niet van de gevangenschap van mijn vogels, maar van de vogels zelf. In dit verband wil ik nog graag opmerken, dat ik beslist geen vogel alleen in een kooitje wil houden, en dat ik het verschrikkelijk vind, als ik zo'n zielig eenzaam beestje in een kleine kooi in de huiskamer van het ene op het andere zitstokje zie springen, wat dan zijn enige bewegingsmogelijkheid is. U mag dan ook best van mij weten, dat ik daarom ook bij voorkeur geen vogels instuur naar een ten-

toonstelling. Want wil ik dat goed doen, dan moet ik mijn vogels daarop al weken van tevoren prepareren en trainen in een kleine kooi en liefst zelfs de voorzijde van de kooi tot een bepaalde hoogte afschermen, opdat ze toch maar vooral rustig en fier recht op zitten als de keurmeester ze bekijkt. Nee, dat wil ik mijn diertjes niet aandoen. Daarvoor heb ik ze te lief. Bovendien interesseert het me geen steek hoe een keurmeester mijn vogels vindt en of ze wel of niet de aan standardeisen voldoen. Voor mij is alleen van belang of ik zelf mijn vogels mooi vind en of ze gezond en vrolijk zijn, waarbij het mij geen zier kan schelen of een teentje een iets afwijkende kleur heeft, er een veertje wat teveel opgebleekt is en of het beestje op commando niet mooi kan zitten. Ik begrijp best, dat ik hier voor een heleboel liefhebbers afgrijselijke dingen verkondig en dat men mij onmiddellijk zal toevoegen: „Geen wonder dat je geen winst op je vogels maakt, want op deze wijze krijg je nooit topvogels.” Maar u hebt al begrepen, dat ik helemaal geen winst wil maken. En voordat u mij nog verdere verwijten maakt, moet u bedenken, dat ik hier geen vaste en voor ieder geldende normen stel, maar dat ik voor mijzelf tracht het antwoord te vinden op de vraag waarom IK vogels houd en niet waarom een **ander** ze houdt. Ik wil ook bepaald niet beweren dat mijn mening de enige juiste is voor iederen en dat een ander nu ook maar mijn meningen moet overnemen. Integendeel, en dat wil ik graag met nadruk verklaren, ik heb respect voor elke andere motivering. Ieder beleeft zijn hobby op zijn eigen wijze, en niemand heeft het recht een andersdenkende te veroordelen.

Niet uit winstbejag dus en niet uit sadisme. Nog steeds heb ik geen afdoend antwoord op mijn vraag. Ik begin hoe langer hoe meer te geloven, dat het niet zo maar in één woord is uit te drukken. Ik kan tot nu toe alleen maar zeggen, dat ik enorm veel plezier aan mijn vogels beleef en dat ik ze voor geen goud zou willen missen. Als ik bij mijn volière kom en mijn vogels komen vol verwachting op mij af vliegen of rennen, alsof ze dolblij zijn dat ik bij hen kom, dan stroomt er een prettig gevoel door mij heen. Dan voel ik mij gelukkig, dat die kleine diertjes zoveel vertrouwen in mij hebben, dat zij zonder angst uit mijn hand komen eten of op mijn schouder komen zitten. Mijn vogels, ze geven mij zoveel en ze vragen maar zo weinig. Hun vertrouwen en hun vriendschap zijn onuitputtelijk. En het is, geloof ik, **daarom** dat ik vogels houd. **OMDAT IK VAN VOGELS HOUD.** Wel in gevangenschap, doch een gevangenschap, die zij zelf niet als zodanig aanvoelen. Zij leven in mijn volière opgewekt en zorgeloos, zoeken hun eigen partner uit, zij het dan uit beperkte kring, bouwen zelf hun nesten en brengen zelf hun kinderen groot, zonder subsidie, zonder kinderbijslag, maar ook zonder belastingen en andere zorgen of verplichtingen. Zij hebben geen jeugdproblemen, geen woningnood, geen drugs, geen wetten en regelingen anders dan de natuur hen voorschrijft, geen statussymbolen en onem maar op. Ja, ik geloof zelfs, dat mijn vogels in gevangenschap, vrijer zijn dan u en ik. Vandaar dan ook, dat ik zonder gewetensbezwaren mijn vogels in mijn volière blijf houden, in hun eigen belang en voor mijn plezier.

PRATELEN IN DE VOGELMUIT

DIJKRECREATIE

Zo, de vakantie zit er weer op. Al 'n week of zes zijn we weer aan de arbeid zoals dat heet. Ik ben ook van 't jaar weer in eigen land gebleven, het is me goed bevallen. We waren in Zeeland op een camping. Mooi land waar het leven nog goed is. Ook best een aardige camping, rustig gelegen in een landbouwgebied achter d'n dieke. Vlakbij nog een natuureservaatje waarin voornamelijk wadvogels hun domein hebben. Talloze, schreeuwende, hondsbrutale maar vreselijk leuke kapmeeuwen zweefden door het zwerk. Goed dat ze er zijn, die vrije rakkers. Heel wat achtergebleven brood, frites en weet ik wat voor eetbaars nog meer ruimde ze op. Ze hadden er hun snavels behoorlijk aan vol.

Bij mooi weer en een gunstig tij stroomt de dijk vol met picknikkende zonzonbidders. In een minimum aan kledij vleit de hele horde zich tegen de met gras begroeide schuimte. Er liggen mooie stukken bij, dat wel.

De kinderen houden zich zoet in het zilte nat, dat nog helder is ook. Een enkele doordouwende hengelaar slingert zijn werphengel zo ver mogelijk uit om te trachten wat vers zeebanket te verschalken. Het gaat er allemaal vredig aan toe, al wordt de stilte vaak verstoord door huilende, schreeuwende, om hun moeder roepende kinderen. De aanwezig zijnde transistorradio's - ze moesten ze verbieden - werden wisselend afgestemd op Hilversum 3, Mi Amigo en op Den Bels om toch vooral maar elke minuut op de hoogte te blijven van de top 40 en de tour.

Zo rond de klok van half zes maakt de een voor de ander aanstalten om te vertrekken. Een uur later is iedereen weg, maar dan moet je zien . . . . . Als dan de meeuwen handen zouden hebben gehad, was er nog veel meer wer kvoor ze. Wat wordt er toch een rotzooi achtergelaten op d'n dieke. Je vraagt je af waarom toch. Wat zijn er onder ons begaafde, intellectuele, geciviliseerde wezens toch ook nog een stelletje vuillakken.

Vogelist

KORTE BERICHTEN

VAKANTIEPUZZEL

De deelname aan onze vakantiepuzzel was weer buiten verwachting. Meer dan 500, om precies te zijn 521 deelnemers. Ruim 96% had het juiste woord gevonden en dat was dan KEURMEESTER-CORPS. Uit de goede oplossingen trokken we 10 kaarten en die bleken door de volgende personen te zijn opgestuurd: D. Bos, Grote Beer 21 te Bilt-hoven; K. Burggraaf, Oostkade 7 te Sluiskil; B. de Groot, De Aak 2 te Grouw; A. Jansen, Nederij 72 te Herenthals in België; J. Kuipers, Hunnecum 11 te Nuth; H. de Lange, Schuurmanslaantje 12 te Nieuw Leusen; M. van Oostveen, Velekenstraat 15 te Elburg; A. Prinsen, Baarsstraat 28 te Eindhoven; P. Roos, Stratosfeerstraat 143 te Dordrecht en D. Wittebol, Villastraat 85 te Schiedam.

Erg veel deelnemers hadden ook de moeite genomen een LIMMERICK op te stellen. We telden er 143 en daarvan zijn er 96 uitgeselecteerd. Deze komen allemaal voor plaatsing in aanmerking en wat dat betreft kunnen we dus de eerstkomende 3 jaar wel vooruit. Zoals beloofd zijn er een vijftal boeken als extra prijs voor de limmericken beschikbaar gesteld en de gelukkigen zijn: M. L. v. d. Broeck, Riddersporenlaan 26 te Veghel; G. Cremers, Ankersweg 71 te Buchten-Born; F. Kuipers, Pastorielaan 16 te Veldhoven; P. van Valckenborgh, Molenaarstraat 215 te Liedekerke in België en W. Voorhout, Ambachtsheerelaan 12 te Harmelen. Inmiddels hebben alle prijswinnaars hun boek thuis gekregen. Wij wensen ze nogmaals van harte proficiat en veel plezier met de prijs. Ja, en u die niet bij de gelukkigen was, jammer, maar misschien een volgende keer beter. Die volgende keer, we verklappen dat alvast maar, zal een beslist interessante puzzel worden waarmee een gedeelte van de Kerstdagen wel doorgebracht kan worden. Tot dan!

STANDAARDEISEN POSTUURKANARIES

Inmiddels zijn de standaardseisen voor postuurkanaries gereed. In die standaard worden 21 rassen omschreven en elke omschrijving wordt met een levensgrote afbeelding van het betreffende ras verlevendigd. Het is een goed en onmisbaar werk voor elke postuurkweker. U kunt ze verkrijgen door overmaking van f 20,— op giro 1148324 t.n.v. N.B.v.V. te Bergen op Zoom onder vermelding van Standaard postuur.

BONDSKAMPIOEN 1975/1976

De bondskampioen zal worden gehouden in de week van 5 t/m 11 januari 1976 in de Rivierhal van Diergaarde Blijdorp te Rotterdam. Alle bijzonderheden daarover kunt u lezen in het novembernummer en het inschrijfformulier vindt u weer op de binnenzijde van de wikkels OM dat novembernummer.

KEURMEESTERS

KLEUR: K. Zwiers is verhuisd naar Assen, Kennemerland 131. B. van Meeteren is telefonisch bereikbaar onder nummer 03402-8172. De heer v. d. Mortel

is op eigen verzoek van de keurmeesterslijst geschrapt. H. J. Veerkamp is telefonisch bereikbaar onder nr. 010-714839.

TROPEN: H. J. N. Lubke is verhuisd naar Midwoud NH, C. Haringhuizenlaan 21. M.i.v. 9 okt. a.s. worden de telefoonnr's. van de onderstaande keurmeesters kleur gewijzigd als volgt: H. van Barneveld 076-875678; W. A. Damen 076-873712; A. van Liempd 076-136137; J. E. Venus 076-651150 t.k.u.

IN MEMORIAM

E. ADEMA

Op zaterdag 30 augustus jl. werden we plotseling opgeschrikt door het ontstellende bericht dat ons erelid, de heer E. Adema te Apeldoorn, plotseling was overleden.

Juist op onze laatste algemene vergadering, had hij zich niet meer herkiesbaar gesteld voor een functie in het dagelijks bestuur. Sedert 1 juli 1967, toen de N.K.C. samenging met onze bond, maakte hij daarvan deel uit als tweede voorzitter.

Voor hij is het geweest die zich tot het uiterste heeft ingespannen om dat samengaan tot een goed einde te brengen. Hij heeft daarmee de vogelliefhebberij in ons land een grote dienst bewezen. In het bondsbestuur hebben we hem pas goed leren kennen als een eerlijk en oprecht man. De laatste jaren timmerde hij wat minder aan de weg, zijn gezondheid liet hem niet méér toe. We troosten ons in de gedachte, dat wij tijdens de laatste algemene vergadering op een waardige wijze afscheid van hem hebben kunnen nemen. Hij is toen benoemd tot erelid en werd begiftigd met de eerste gouden bondsspeld. Helaas is de tijd dat hij die met ere heeft kunnen dragen, erg kort geweest. Gaarne hadden we hem langere tijd gegund maar dat heeft niet zo moge zijn; er is anders beslist. Desondanks zal hij in ons blijven voortleven als een fijn en goed mens. Zijn echtgenote en kinderen wensen wij erg veel sterkte. Vooral U zult hem missen. Troost u met de gedachte dat hij zijn leven goed heeft besteed; dat hij er zoveel van heeft gemaakt dat dit als een voorbeeld voor velen mag worden gesteld.

OVERLEDEN

P. van Ettinger, Veldhoven; F. v. Ditshuizen, Zevenaar; H. J. W. Volbers, Putten; W. v. d. Klok, Zwolle; A. Bosselaar, Hoogvliet; G. Sanders, Eindhoven; G. Stokebrand, Wijhe; A. Mourik, Nieuwerkerk IJssel; K. Wijhe, Enschede; H. v. d. Wiel, Oeffelt; J. Jilderda te Franeker; J. Niessen, Eindhoven en W. Rietman, Neede.

DAT ZIJ RUSTEN IN VREDE.

foto: Horst Müller

tekst: E. M. Wessels

KONINGSLANSSPREEUW

Deze prachtige vertegenwoordiger van de familie van de Afrikaanse glansspreeuw is een zeer kostbare vogel, vandaar dat we hem maar heel weinig zien, hooguit een enkele maal in vogelparken en dierentuinen. Nog nimmer heb ik er een gezien bij een gewone vogelliefhebber.

Een nadere beschrijving ervan is overbodig, daar op bijgaande kleurplaat de vogel in zijn prachtige kleuren perfect is afgebeeld.

Deze pracht vogel is afkomstig uit Oost-Afrika (Kenya en Somaliland) en komt daar vrij algemeen voor, hoewel niet zo, als bijv. de bekende driekleur-glansspreeuw. Verschil tussen man en pop is er nauwelijks, hooguit is de pop iets kleiner, heeft wat minder glans en een iets kortere staart.

Zoals reeds gezegd komt deze vogel hier maar zelden voor in collecties bij vogelliefhebbers, dit zal niet alleen liggen aan het feit dat de prijs zeer hoog is, maar ook wel, dat het vrij tere vogels zijn.

Alleen bij heel mooi zomer weer, kunnen ze buiten

gehouden worden, ze kunnen absoluut niet tegen kou, vocht en tocht, en moeten dus eigenlijk het gehele jaar binnen gehouden worden, en 's winters zeer zeker verwarmd. Vanzelfsprekend kunnen deze vogels ook niet in een kooi gehouden worden maar moeten ze, in verband met de lange staart, in een ruimer verblijf worden ondergebracht.

Voeding levert ook bij deze glansspreeuw geen moeilijkheden op, goed universeelvoer, fruit en levend voer is het normale voedingspatroon.

Of er met deze vogels ooit gekweekt is, is mij niet bekend, in Nederland zeker niet, in andere landen mogelijk, maar ik heb persoonlijk hier nimmer in de diverse buitenlandse vogelbladen ooit iets over gelezen.

Ondanks zijn zeer aantrekkelijk uiterlijk zullen we deze vogel wel niet veel te zien krijgen, maar zal het wel een zeldzame verschijning in onze liefhebberij blijven.

NBV voor u die vogels houdt

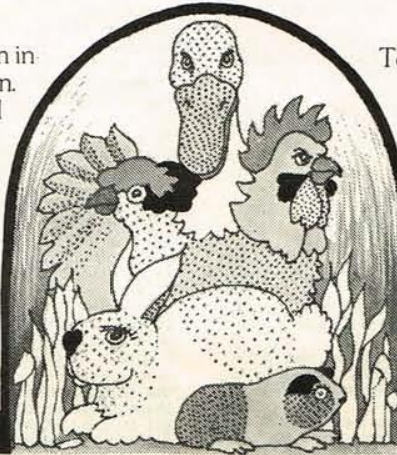

67^e Tentoonstelling Ornithophilia

Utrecht-Merwedehal 2 t/m 5 oktober 1975

tevens 24e jongdierententoonstelling van hoenders,
sier- en watervogels, duiven en pelsdieren.

Eerste grote sportgebeuren in
het nieuwe seizoen.
Een grote verscheidenheid
van kleindieren.
Huisvestingsshow:
voorbeelden van
deugdelijke huisvesting
voor kleindieren in
stadstuinen etc. etc. ...

Tentoonstelling geopend
van do. 2 t/m zo. 5 oktober.
Openingstijden:
donderdag en vrijdag van
10.00-22.00 uur.
Zaterdag en zondag van
10.00-17.00 uur.

U

ECHT, ZE PROEVEN HET ...

**ZE WILLEN
NIET ANDERS**

en het betere zit niet
altijd in een hogere prijs

V.V.R. VOGELVOEDERFABRIEK
KONINGINNELAAN 104
RIJSWIJK Z.H.
TELEFOON (070) 98 34 02

Waar wacht u nog langer op ?

**Gun uw vogels selectief geschoonde
WITTE MOLEN zongerijpte zaden!**

WITTE MOLEN gemengde zaden voor kleur, zang en postuurkanaries, tropische vogels, parkieten en wildzang.

WITTE MOLEN zaadmengsels door onze voedingsdeskundige in de juiste verhoudingen samengesteld en aangepast aan de behoefte van de vogels in het seizoen.

Naast onze sublieme ALLESTERIN-mengsels voor de specialist, een keur van mengsels o.a.:

- Zangzaad Speciaal - Rood 1 - Zwart 1R - Zwart 1R z. hennep.
- Tropischzaad speciaal - Tropischzaad A.P.V. (v. Austr. Prachtvinken)
- Parkietenzaad speciaal - Parkietenzaad grof
- Wildzangzaad E.S. (eigen samenstelling)

VOGELLIEFHEBBERS DIE WETEN WAT GOED IS
PASSEN DE VOORDEELREGEL TOE.

Dus Witte Molen zaden!

WITTE MOLEN B.V.
PROV. WEG - MEEUWEN (N.Br.)